

Police, dnia 30 kwietnia 2014 r.

PROTOKÓŁ KONTROLI

Jednostka kontrolowana:

Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach
ul. Siedlecka 6
72-010 Police

Jednostka nadzorująca:

Powiat Policki w Policach
ul. Tanowska 8, 72-010 Police

Zakres kontroli:

Kontrola problemowa w zakresie działania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (dalej zwanego ZFŚS).

Termin kontroli:

od 11 lutego do 12 marca 2014 r.

Kontrolę przeprowadził:

Katarzyna Wojciechowicz, Główny Specjalista w Biurze Kontroli Starostwa Powiatowego w Policach – upoważnienie Starosty Polickiego Nr AO.077.01.2014.NA z dnia 11 lutego 2014 r. przy udziale eksperta w osobie pana [REDAKTOWANO].

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Agata Markowicz-Narękwicz – dyrektor

Informacje w czasie kontroli udzielali:

[REDAKTOWANO] – dyrektor;
[REDAKTOWANO] – główny księgowy;
[REDAKTOWANO] – księgowa;
[REDAKTOWANO] – specjalista ds. płac;
[REDAKTOWANO] – członek komisji socjalnej.

Ustalenia kontroli dokonano przy zastosowaniu następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, dalej zwana ustawą o Funduszu (Dz.U.2012.592 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U.1998.21.94 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U.2001.79.854 j.t. z późn. zm.);
- Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r. (Dz.U.2012.361 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (Dz.U.2009.43.349);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2013.289 j.t.);

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Dane ogólne:

Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach (dalej zwany Zespołem Szkół) funkcjonuje jako jednostka budżetowa Powiatu Polickiego. Działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.).

Od dnia 1/09/2013 r. zgodnie z Uchwałą Nr 489/2013 Zarządu Powiatu w Policach z dnia 28 sierpnia 2013 r. stanowisko dyrektora Zespołu Szkół powierzono pani Agacie Markowicz-Narękiewicz. Do 30 sierpnia 2013 r. dyrektorem była pani Beata Golisowicz (Uchwała Nr 180/2008 Zarządu Powiatu Polickiego z dnia 7 sierpnia 2008 r.)

Stanowisko głównej księgowej obejmuje pani Anna Tomczak, zatrudniona na umowę o pracę.

Zespół Szkół funkcjonuje jako jednostka budżetowa i prowadzi działalność w granicach ustalonego planu finansowego.

Zespół Szkół zobowiązany jest do prowadzenia zakładowego funduszu zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o funduszu.

Ustalenia kontroli:

Na podstawie przedstawionego regulaminu oraz dokumentacji, ewidencji księgowej i losowo wybranych dowodów księgowych z okresu 2012-2013 r. sprawdzono funkcjonowanie ZFŚS w tym:

a) prawidłowość przestrzegania przepisów ustawy o funduszu, w szczególności:

- treści Regulaminu Funduszu,
- planu finansowego Funduszu,
- sposobu wydatkowania środków Funduszu i zarządzania Funduszem;

b) prawidłowość współdziałania komisji socjalnej z administratorem Funduszu;

c) ewidencję;

d) rozliczenia podatkowe udzielonych świadczeń.

Szczegółowe informacje oraz dane dotyczące ustaleń zawiera sprawozdanie i jego uzupełnienia dołączone w załącznikach nr 1a-c do protokołu. Sprawozdanie zawiera ponadto część teoretyczną, przybliżającą podstawy prawne oraz praktyczne rozwiązania i wskazówki dotyczące ZFŚS, a także przykładowy regulamin.

Podsumowanie:

Podsumowując stwierdza się, że w trakcie kontroli wykryto następujące nieprawidłowości i błędy:

- nieprawidłowy zapis w Regulaminie Funduszu określający, że osobami uprawnionymi do korzystania z ZFŚS są emeryci i renciści, którzy rozwiązali z Zespołem Szkół umowę o pracę, co wyłącza z tego grona nauczycieli, którzy w momencie przejścia na emeryturę byli zatrudnieni na podstawie mianowania - w praktyce ograniczenie to nie było stosowane i obecnie Regulamin Funduszu w tym zakresie należy odpowiednio zaktualizować;
- niezgodny z zasadami socjalnymi zapis w Regulaminie Funduszu przewidujący w katalogu działalności socjalnej wydatki okolicznościowe oraz niedoprecyzowane zasady udzielania dofinansowania do imprez kulturalno-oświatowo-sportowych;

- nieprawidłowo przy udzielaniu zapomóg w związku ze śmiercią członka rodziny niestosowano kryterium dochodowego, co po części było wynikiem stosowania się do zapisów Regulaminu Funduszu, który wyłączał tego rodzaju zapomogi z kryterium socjalnego (sytuacji życiowej i finansowej) – brak jest podstaw prawnych do zastosowania takiego wyłączenia;
- konieczne jest unormowanie i zdefiniowanie w Regulaminie Funduszu pojęć „rodzina”, „gospodarstwo domowe”, szczególnie w kontekście, jakie osoby należy uwzględniać przy ustalaniu sytuacji materialnej osoby uprawnionej do korzystania z ZFŚS;
- nie do wszystkich świadczeń przewidzianych Regulaminem Funduszu ustalono tabele i progi dofinansowania, a niektóre są niejasne np. procentowe dofinansowanie wypoczynku dzieci dotyczy kwoty z faktury, czy kwoty bazowej określonej w nagłówku tabeli?;
- brak uregulowań dotyczących wyboru i funkcjonowania komisji socjalnej;
- w 2012 r. zawyżono odpis na ZFŚS o 70,78, a w 2013 r. o 172,80;
- nie sporządzano planu funduszu na dany rok, ani sprawozdania z jego wykonania, do czego obligują zapisy Regulaminu Funduszu;
- prawidłowo potrącana zaliczki na podatek dochodowy od wypłaconych świadczeń, uwzględniając przy tym zwolnienia przewidziane ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych, jednak nie prawidłowo w dwóch przypadkach ze świadczenia potrącono składki na ubezpieczenie zdrowotne;
- przyznanie świadczeń w grudniu 2013 r. przez dyrektora komisji socjalnej nie miało oparcia w Regulaminie Funduszu, wg zapisów którego każda decyzja dyrektora winna być poprzedzona opinią komisji socjalnej;
- wystąpiły przypadki przyznania lub nie przyznania świadczeń mimo spełniania lub nie spełniania wymaganych kryteriów tj. przyznano zapomogę mimo przekroczenia maksymalnego poziomu dochodu uprawniającego do niej (██████ – protokół z 10/12/2013), nie przyznano zapomogi doraźnej mimo złożenia prawidłowego wniosku (██████ – protokół z 10/12/2013), zaniżono dofinansowanie do leków względem przedstawionych rachunków (██████ – protokół z 10/12/2013), przyznano świadczenia pieniężne dla dochodu powyżej ustalonego progu w kwocie 400 zł, gdy wg progów określonych w Regulaminie Funduszu dofinansowanie winno wynieść 360 zł (protokół – z 10/12/2013), przyznano dofinansowanie do leków w kwocie przekraczającej przedstawione rachunki (██████ – protokół z 03/07/2013), przyznano dofinansowanie do leków i turnusu rehabilitacyjnego bez zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego chorobę przewlekłą (██████ – protokół z 26/03/2013, ██████ – protokół z 09/10/2012), nieprawidłowo nie przyznano zapomogi na pokrycie kosztów leczenia męża i uzależniono ją od możliwości skorzystania z Funduszu przez męża w innym zakładzie pracy (██████ – protokół z 26/06/2012);
- przyznano zapomogę z tytułu śmierci członka rodziny na podstawie przedstawionego aktu zgonu, jednak przy różnych nazwiskach nie potwierdzono pokrewieństwa (██████ – protokół z 26/03/2013, ██████ – protokół z 11/12/2012);
- wystąpiły przypadki uchybień i nieprawidłowości w dokumentacji tj. w protokołach z 2012 r. w treści protokołu nie ma podanego składu osobowego komisji, a protokoły podpisane są jedynie przez przewodniczącą komisji socjalnej, niewłaściwe zweryfikowanie przez komisję dochodu wykazanego we wniosku z dołączonym potwierdzeniem emerytury spowodowało zaniżenie dochodu i przyznanie świadczenia wg niewłaściwego progu (██████ – protokół z 11/12/2012), brak uzasadnienia wniosku i brak uzasadnienia decyzji komisji w przypadku przyznania zapomogi doraźnej, co uniemożliwia ocenę zasadności przyznanego świadczenia (██████ – protokół z 11/12/2012, ██████ – protokół z 09/10/2012),

- w protokole komisji z 03/07/2013 i z 26/06/2012 zatwierdzonym przez dyrektora brak jest listy imiennej potwierdzającej przyznane świadczenia urlopowe wynikające z Karty Nauczyciela;
- niewłaściwe zabezpieczenie dokumentacji i danych z niej wynikających przed niepowołanymi osobami, co wynika z przechowywania dokumentacji, w tym wniosków i decyzji w bibliotece;
- w zakresie ewidencji księgowej nie prowadzono ewidencji analitycznej do konto 851, błędnie rozrachunki z tytułu świadczeń socjalnych ewidencjonowano na koncie 231, zamiast 234 w przypadku pracowników i 240 w przypadku emerytów i rencistów;
- nadpłacono względem decyzji komisji socjalnej i dyrektora dofinansowanie wypoczynku dziecka o 43,47 zł (LP 114/2012) i z tytułu „wczasów pod gruszą” o 3,00 zł (██████████ – LP 131/2013);
- w jednym przypadku świadczenie urlopowe nauczyciela zaniżono o 0,03 zł (██████████ – LP 132/2013);
- członkowie komisji socjalnej nie mieli formalnego umocowania do wykonywania uprawnień organizacji związkowej w ramach Funduszu;
- pozostałe wymienione w treści Sprawozdania.

Dyrektor Zespołu Szkół został poinformowany o:

- możliwości zgłoszenia przed podpisaniem protokołu zastrzeżeń, co do jego treści;
- przysługującym mu prawie złożenia w terminie 7 dni od daty podpisania protokołu, pisemnych zastrzeżeń, co do jego ustaleń z równoczesnym wskazaniem środków dowodowych na adres Starostwa Powiatowego w Policach,

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Załączniki do protokołu:

- 1a – Sprawozdanie z kontroli działalności Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w latach 2012-2013;
- 1b – uzupełnienie Sprawozdania z kontroli działalności Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w latach 2012-2013 w zakresie planu kont i ewidencji w Zespole Szkół;
- 1c – uzupełnienie Sprawozdania z kontroli działalności Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w latach 2012-2013 w zakresie przykładowej ewidencji operacji księgowych.

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI DZIAŁALNOŚCI ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH W LATACH 2012/2013 W:

- Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Trzebieży
- Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach
- Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Kawalerów Orderu
Uśmiechu w Tanowie
- Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 1 dla Dzieci
Niepełnosprawnych Ruchowo im. Marii Grzegorzewskiej w Policach
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Policach

SPIS TREŚCI:

1. Część Teoretyczna	str. 7
1.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str.7
1.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 7
1.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 9
1.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 10
1.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 13
1.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 15
1.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 17
1.1.7 Wzór Regulaminu Funduszu	str. 18
1.2 Finanse Funduszu	str. 29
1.2.1 Odpis	str. 29
1.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 32
1.2.3 Plan finansowy	str. 33
1.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 33
2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Trzebieży	str. 39
2.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 39
2.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 39
2.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 39
2.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 40
2.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 41
2.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 42
2.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 43
2.1.7 Zalecenia	str. 43
2.2 Finanse Funduszu	str. 43
2.2.1 Odpis	str.43
2.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 47
2.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 51
2.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 53
2.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 57
2.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 57
2.3.2 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 70

2.3.3 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 70
3. Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach	str. 72
3.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 72
3.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 72
3.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 72
3.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 73
3.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 74
3.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 74
3.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 76
3.1.7 Zalecenia	str. 77
3.2 Finanse Funduszu	str. 77
3.2.1 Odpis	str. 77
3.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 82
3.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 82
3.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 83
3.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 86
3.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 86
3.3.2 Skargi	str. 96
2.3.3 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 102
2.3.4 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 106
4. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tanowie	str. 107
4.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 107
4.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 107
4.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 107
4.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 108
4.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 109
4.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 110
4.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 111
4.1.7 Zalecenia	str. 111
4.2 Finanse Funduszu	str. 111
4.2.1 Odpis	str. 111

4.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 115
4.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 119
4.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 120
4.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 123
4.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 123
4.3.2 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 137
4.3.3 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 137
5. Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo w Policach	str. 139
5.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 139
5.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 139
5.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 139
5.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 140
5.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 141
5.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 141
5.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 143
5.1.7 Zalecenia	str. 143
5.2 Finanse Funduszu	str. 143
5.2.1 Odpis	str. 143
5.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 146
5.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 151
5.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 152
5.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 155
5.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 155
5.3.2 Sprawa objęcia Funduszem pracowników niepedagogicznych zlikwidowanej placówki Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 2 im. Kornela Makuszyńskiego w Policach	str. 173
5.3.3 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 175
5.3.4 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 176
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Policach	str. 177
6.1 Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	str. 177
6.1.1 Zagadnienia ogólne	str. 177

6.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu	str. 177
6.1.3 Rodzaje działalności socjalnej	str. 178
6.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu	str. 180
6.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z Funduszu	str. 181
6.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej	str. 182
6.1.7 Zalecenia	str. 182
6.2 Finanse Funduszu	str. 182
6.2.1 Odpis	str. 182
6.2.2 Plan kont i ewidencja	str. 184
6.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu	str. 191
6.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu	str. 193
6.3 Funkcjonowanie Funduszu	str. 194
6.3.1 Przyznawanie świadczeń	str. 194
6.3.2 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem Funduszu	str. 205
6.3.3 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi	str. 206

1. CZĘŚĆ TEORETYCZNA

1.1 REGULAMIN ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

1.1.1 Zagadnienia ogólne.

Regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych to źródło prawa pracy¹.

Zgodnie z art. 9§ 1 Kodeksu pracy, ilekroć w Kodeksie pracy jest mowa o prawie pracy, rozumie się przez to przepisy Kodeksu pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców, a także postanowienia układów zbiorowych pracy i innych opartych na ustawie porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

Artykuł 9 § 1 K.p. statuuje legalną definicję prawa pracy, poprzez wyliczenie jego źródeł. Zgodnie z dyrektywą w nim sformułowaną, przymiot ten posiadają akty ponadindywidualne, które określają prawa i obowiązki pracowników i pracodawców. W płaszczyźnie literalnej definicja ta nie odnosi się natomiast do statusu innych podmiotów funkcjonujących w stosunkach pracy.

Dokonując systematyki źródeł prawa pracy wyliczonych w art. 9 § 1 K.p. można wyróżnić Kodeks pracy oraz przepisy innych ustaw i aktów wykonawczych, określające prawa i obowiązki pracowników i pracodawców. Omawiany artykuł przewiduje jednak jeszcze inne źródła prawa, specyficzne dla prawa pracy. Jest to dopuszczalne przy przyjęciu poglądu, że katalog źródeł prawa przewidziany w art. 87 ust. 2 Konstytucji nie jest zamknięty. Wskazany przepis nadaje status źródeł prawa aktom prawa miejscowego, za które można uważać specyficzne źródła prawa pracy, mające przecież ograniczony zasięg terytorialny, ale co ważniejsze zasięg przedmiotowy (np. zakładowy układ zbiorowy pracy obejmujący jeden zakład) i podmiotowy. A zatem za kategorię źródeł prawa wyróżnioną w art. 9 § 1 k.p. uznawane są także postanowienia układów zbiorowych oraz akty zakładowe, które w sposób ponadindywidualny określają status stron stosunku pracy. Zalicza się do nich regulaminy oraz statuty.

Obowiązek wydania Regulaminu może wynikać z przepisów szczególnych do Kodeksu pracy. Dotyczy to np. regulaminu świadczeń socjalnych (zob. art. 8 ust. 2 ustawy o Funduszu), regulaminu zwolnień z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (zob. art.

¹ Opracowano na podstawie K. Jaśkowski w: system informacji prawnej Legalis „Komentarz do art. 9 Kp.” oraz K.W. Baran w: system informacji prawnej Legalis „Komentarz do art. 9 Kp”.

3 ust. 4 i 5 ustawy o grupowych zwolnieniach) i regulaminu funduszu szkoleniowego (art. 67 i n. ustawy o promocji zatrudnienia).

Uprawnienia zadekretowane w regulaminach mają charakter roszczeniowy, jeżeli są wystarczająco skonkretyzowane. Regulaminy nie muszą przybierać formy jednego dokumentu, choć względy prakseologiczne za tym przemawiają.

W związku z powyższym do regulaminów, jako specyficznych źródeł prawa pracy, mają zastosowanie Zasady techniki prawodawczej, będące załącznikiem do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. z 2002 r. Nr 100, poz. 908), zawierające regulację typowych środków techniki prawodawczej, a więc np. takich kwestii, jak sposoby formułowania norm w zależności od adresata, do którego norma jest kierowana, sposób formułowania definicji pojęć w aktach normatywnych, czy sposoby zamieszczania odesłań w aktach prawnych.

Fundusz Socjalny a związki zawodowe.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o Funduszu, zasady wykorzystania Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, w tym podział środków z tego Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności, ustala pracodawca w Regulaminie uzgodnionym z zakładową organizacją związkową. Zgodnie zaś z art. 27 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, przyznawanie pracownikom świadczeń z Funduszu, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową.

W praktyce, powyższe przepisy odnoszą się przede wszystkim do uzgodnienia i zatwierdzenia przez funkcjonujące w placówce związki zawodowe:

- Regulaminu Funduszu,
- planu finansowego Funduszu,
- decyzji o przyznaniu świadczeń.

Przez uzgodnienie ze związkami zawodowymi wskazanymi powyżej aktów, należy rozumieć wypracowanie przez pracodawcę i związki wspólnego stanowiska, a nie jedynie uzyskanie przez pracodawcę opinii, co do projektów tych aktów. Wskazać jednak należy odnośnie uzgadniania treści Regulaminu, iż zgodnie z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych, jeżeli w placówce funkcjonuje więcej niż jeden związek zawodowy i związki te nie przedstawiają wspólnie uzgodnionego stanowiska w terminie 30 dni, decyzje w sprawie

treści Regulaminu podejmuje pracodawca, po rozpatrzeniu odrębnych stanowisk organizacji związkowych.

Powyższe uprawnienia związkowe mogą zostać cedowane na członka związku zawodowego zatrudnionego w placówce, co znacznie ułatwi procedury dotyczące funkcjonowania Funduszu, szczególnie w zakresie decyzji o przyznawaniu świadczeń (por. pkt 1.6).

Wydatkowanie środków z Funduszu wbrew przepisom ustawy o związkach zawodowych, stanowi podstawę roszczenia związków do administratora Funduszu, o zwrot tak wydatkowanych kwot (art. 8 ust. 3 ustawy o Funduszu), jak również może skutkować jego odpowiedzialnością karną z powodu utrudniania wykonywania działalności związkowej (art. 35 ustawy o związkach zawodowych).

1.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu.

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o Funduszu, za osoby uprawnione do korzystania z Funduszu uważa się pracowników i ich rodziny, emerytów i rencistów – byłych pracowników i ich rodziny oraz inne osoby, którym pracodawca przyznał w Regulaminie, prawo do korzystania ze świadczeń socjalnych finansowanych z Funduszu.

Wskazać należy, że w związku z tak ukształtowaną treścią definicji osoby uprawnionej, administrator funduszu może w zasadzie dowolnie ustalić w Regulaminie, krąg podmiotów uprawnionych do korzystania z Funduszu.

W praktyce najwięcej kontrowersji budzi rozumienie użytego w definicji osób uprawnionych, słowa „rodzina”, gdyż ustawodawca nie wprowadził ani na gruncie ustawy o Funduszu ani innych przepisów prawa pracy definicji legalnej tego pojęcia. W doktrynie przedmiotu można spotkać się z dwoma nurtami rozumienia tego słowa w kontekście Funduszu:

a)w sposób wskazany w art. 67 i następnych ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DzU z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), w tym rozumieniu za członków rodziny uznaje się:

- dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;

- małżonka (wdowę i wdowca);
- rodziców (ojczyrna macochę oraz osoby przysposabiające);

po spełnieniu odpowiednio warunków o których mowa w art. 68 i następnych ustawy,

b) w sposób wskazany w art. 18 Konstytucji w zw. z art. 23 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, gdzie za rodzinę uznaje się jedynie pracownika, jego małżonka i ich dzieci.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że przyjęta przez administratora definicja musi cechować się dostateczną określonością, nie może być katalogiem otwartym, bądź zbyt szerokim bez wyraźnej przyczyny. Z praktyki wynika, że z reguły duże kontrowersje budzi przyznanie możliwości korzystania z funduszu zbyt dużej liczbie osób, w szczególności nie związanych z zakładem pracy. Wskazać należy, że różnicowanie osób uprawnionych do korzystania z Funduszu w stosunku do otrzymywanych świadczeń, może opierać się tylko na kryterium socjalnym. W praktyce okazuje się, że najlepszym rozwiązaniem jest wskazanie definicji rodziny jako osób uprawnionych do korzystania z funduszu, w drodze kompromisu pomiędzy powyżej wskazanymi punktami a i b.

Definicja rodziny może również posłużyć do określenia sytuacji majątkowej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu, poprzez wskazanie kręgu osób, które brane są pod uwagę do ustalenia tej sytuacji. Najczęściej bowiem stosowanym kryterium przyznawania świadczeń, jest właśnie kryterium dochodowe, zazwyczaj określone poprzez ustalenie dochodu na członka rodziny uprawionego. W praktyce okazuje się, że najlepszym rozwiązaniem, jest wprowadzenie węższego katalogu osób uprawnionych do korzystania z funduszu, zaś szerszego dla ustalenia sytuacji majątkowej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (poprzez np. wskazanie, że do ustalenia tej sytuacji bierze się pod uwagę dochód wszystkich osób będących na utrzymaniu i zamieszkujących z osobą uprawnioną, nie zaś tylko tych, którzy są uprawnieni do korzystania z funduszu).

1.1.3 Rodzaje działalności socjalnej.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o Funduszu, przez działalność socjalną należy rozumieć usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych, sprawowanej przez dziennego opiekuna lub nianię, w przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej – rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach

określonych umową. Wskazać jednak należy, iż administrator Funduszu nie ma obowiązku finansować każdej ze wskazanych w definicji działalności socjalnej.

Najwięcej kontrowersji zarówno w orzecznictwie jak i doktrynie budzi kwestia finansowania ze środków Funduszu imprez integracyjnych/okolicznościowych, takich jak np. wigilia pracownicza. Wątpliwości w tym zakresie można podzielić na dwa rodzaje tj.:

- czy impreza integracyjna mieści się w ustawowej definicji działalności socjalnej,
- czy przy organizacji danej imprezy o powszechnym charakterze musi mieć zastosowanie kryterium socjalne.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 października 2008 r., II PK 74/08, w pojęciu działalności socjalnej mieści się - jako rodzaj działalności rekreacyjnej, względnie działalności w postaci różnych form wypoczynku - działalność w postaci imprez masowych, takich jak pikniki, czy „andrzejki”. Podobnie w orzeczeniu z dnia 20 sierpnia 2001 r. sygn. I PKN 579/00, SN dopuścił możliwość organizowania ze środków Funduszu festynu, a więc imprezy integracyjnej o charakterze powszechnej dostępności dla osób uprawnionych.

Należy zatem wskazać, iż SN dopuszcza możliwość organizowania imprez integracyjnych finansowanych ze środków Funduszu. W doktrynie wskazuje się, iż dla pełnej realizacji definicji działalności socjalnej, imprezy pracownicze powinny nosić chociaż w pewnym zakresie cechy imprezy sportowo-rekreacyjnej albo kulturalno-oświatowej. Za przykład podaje się śpiewanie kolęd, zaproszenie zespołu muzycznego czy teatralnego, albo organizację różnego rodzaju konkursów.

Odnosnie drugiego z problemów wskazać należy, o czym będzie szerzej mowa przy okazji omawiania zasad przyznawania środków z funduszu, że w orzecznictwie nie tylko sądowym, ale przede wszystkim ZUS i organów skarbowych, zdecydowanie przeważa pogląd, iż każda działalność socjalna powinna opierać się wyłącznie na kryterium socjalnym. W tym zakresie przywołać należy przede wszystkim wyrok SN z dnia 20 sierpnia 2001 r. sygn. I PKN 579/00, w którym SN stwierdził, iż wprowadzenie przez pracodawcę w odniesieniu do festynu zasady przyznawania świadczeń, według której każdy pracownik i wszyscy członkowie jego rodziny - z pominięciem kryterium socjalnego - otrzymali talony uprawniające do konsumpcji na festynie o tej samej wartości, naruszało zasadę powiązania Funduszu z sytuacją osób uprawnionych oraz socjalny charakter Funduszu. Tym samym, jak wskazał SN, pracodawca wydatkował środki Funduszu niezgodnie z przepisami ustawy.

W tym miejscu należy również wskazać, iż Urzędy Skarbowe konsekwentnie odmawiają zwolnienia z podatku świadczeń finansowanych z Funduszu, jeżeli otrzymanie świadczenia nie jest uzależnione od kryterium socjalnego (por. np. interpretacja indywidualna z dnia 29.08.2012, sygn. IPTPB2/415-388/11-3/12-S/DS, Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi).

W stosunku do imprezy pracowniczej, jako wydarzenia o charakterze powszechnej dostępności, które zakłada uczestnictwo na równych zasadach ogółu pracowników, zastosowanie kryterium socjalnego jest stosunkowo kłopotliwe. Oznacza de facto dwie możliwości. Pierwsza polegałaby na zróżnicowaniu świadczeń przysługujących każdemu pracownikowi na takiej imprezie, co z oczywistych względów wydaje się sytuacją kuriozalną. Drugie rozwiązanie zobligowałoby pracowników do pokrycia kosztów takiej imprezy w różnej wysokości, w stosunku do przysługujących im dopłat z Funduszu. Wydaje się, że najwłaściwszą formą organizacji imprez integracyjnych ze środków Funduszu, będzie drugie ze wskazanych rozwiązań.

W praktyce, poważne wątpliwości budzi również definicja pomocy materialnej rzeczowej bądź finansowej. Przyjęto, że świadczenia te polegają przede wszystkim na przyznawaniu zapomóg a więc świadczeń związanych z trudną sytuacją materialną osoby uprawnionej. W doktrynie zapomogi dzieli się na dwa rodzaje, zaś podział ten jest ściśle związany z przepisami prawa podatkowego. I tak wyróżniamy zapomogi:

- losowe – które należy rozumieć zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 26 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej zwanej updog). Przepis ten stanowi, iż wolne od podatku dochodowego są zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł,
- doraźne – są to zapomogi związane z ogólnie pojętym znacznym pogorszeniem się sytuacji materialnej osoby uprawnionej, z przyczyn innych, niż wskazane w definicji zapomogi losowej.

Odnosnie znaczenia pozostałych rodzajów działalności socjalnej, o których mowa w ustawie o Funduszu, to wskazać można, że przez działalność kulturalno-oświatową, należy rozumieć zakup biletów wstępu na koncerty, do kina, teatru, opery, organizowanie imprez kulturalnych w zakładzie pracy itp., zaś przez działalność sportowo-rekreacyjną, należy rozumieć karnety na basen, siłownię, organizowanie zawodów sportowych i gier, w których

biorą udział pracownicy i ich rodziny, zakup sprzętu oraz wyposażenie sali gimnastycznej, siłowni w firmie, pikniki, wynajem kortu tenisowego itp.,

W pozostałym zakresie wskazać należy, że pracodawcy nie powinni finansować jako działalności socjalnej, m.in. następujących rodzajów wydatków ponoszonych na:

- profilaktyczne szczepienia ochronne,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników, szkolenia,
- ubezpieczenia emerytalne i na życie,
- dojazdy pracowników do pracy,
- prowadzenie przyzakładowego żywienia zbiorowego (zakładowych stołówek, restauracji, barów itp.),
- zakup środków trwałych na własne potrzeby,
- zakup upominków okolicznościowych, np. w związku z przejściem pracownika na emeryturę bądź rentę, zakupu wieńców pogrzebowych itp.
- wypłaty świadczeń, których nie przewiduje regulamin,
- zakup materiałów biurowych i materiałów promocyjnych, wydatków o charakterze administracyjnym, takich jak opłaty bankowe związane z prowadzeniem rachunku (są to koszty pracodawcy, a nie funduszu).

1.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu, przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Przepis ten wprowadza tzw. zasadę wyłączności kryterium socjalnego. Odnośnie stosowania wskazanej zasady wypowiedział się Sąd Najwyższy w wielu orzeczeniach, zaś wypowiedzi te przeszły w tym zakresie pewną ewolucję. W wyroku z dnia z dnia 25 sierpnia 2004 r. sygn. I PK 22/03, SN wskazał, iż sprzeczne z ustawą jest wydatkowanie środków funduszu niezgodnie z zasadą ich przyznawania według kryterium socjalnego, to jest kryterium uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Podobny pogląd wyraził SN w wyrokach z dnia 20 sierpnia 2001 r, I PKN 579/00, OSNP 2003 nr 14, poz. 331 oraz z dnia 11 maja 1999 r, I PKN 664/98, OSNAPiUS 2000 nr 14, poz. 540. W wyroku z dnia 23 października 2008 r., II PK 74/08, OSNP 2010/7–8/88, SN wskazał jednak, iż przepis art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu nie

odnosi się do całości działalności socjalnej w rozumieniu art. 2 pkt 1 tej ustawy, a jedynie do ulgowych świadczeń i usług. Zdaniem SN regulamin może przewidywać wydatkowanie środków funduszu na inne cele mieszczące się w ramach działalności socjalnej oraz ustalać inne zasady korzystania z tych świadczeń, np. powszechnej dostępności na równych zasadach w zakresie imprez integracyjnych. Można by zatem na podstawie przywołanego orzeczenia, wyróżnić dwa rodzaje zasad przyznawania świadczeń z Funduszu:

- 1) według kryterium socjalnego, dla świadczeń mających określonego, indywidualnego adresata (paczki dla dzieci, bony dla pracowników itp.),
- 2) równo dla wszystkich, dla świadczeń powszechnie dostępnych na równych zasadach (imprezy okolicznościowe).

Jednakże w kolejnym z orzeczeń z dnia 16 września 2009 r., sygn. I UK 121/09, SN wskazał, że podstawową zasadą dysponowania środkami funduszu, jest zasada określona w art. 8 ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Zdaniem SN, zasada ta stanowi, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu i nie ma w tym zakresie wyjątków. W orzeczeniu tym, SN stwierdził, że Regulamin Funduszu, nie może zmienić tej zasady. Stąd świadczenia wypłacone przez pracodawcę z pominięciem owej zasady, nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne, a jeżeli tak, to nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych i prawo podatkowe. Innymi słowy, pomoc z funduszu może być dokonywana jedynie wówczas, gdy uzależnia się jej przyznawanie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika.

Również w orzeczeniach urzędów skarbowych wskazuje się na bezwzględną konieczność przestrzegania kryterium socjalnego. Jak stwierdził Minister Finansów w indywidualnej interpretacji z dnia 06.12.2010, sygn. DD3/033/174/KDJ/10/PK-1143 jeśli źródłem finansowania imprezy integracyjnej jest zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, finansowanie musi uwzględniać sytuację dochodową pracowników. Oznacza to, że dofinansowanie z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych będzie różne dla poszczególnych pracowników, gdyż musi uwzględniać kryteria socjalne określone w Regulaminie Funduszu (por. również interpretacja indywidualna z dnia 29.08.2012, sygn. IPTPB2/415-388/11-3/12-S/DS, Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi).

Należy zatem przyjąć, że jedynym kryterium dotyczącym podziału środków z funduszu jest kryterium socjalne, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu.

Mając na uwadze przywołane kryterium socjalne wskazać należy, że:

- przyznanie środków z funduszu nie może być uzależnione od stażu pracy ani wymiaru etatu czy rodzaju umowy o pracę,
- przyznawane z funduszu świadczenia muszą w sposób istotny różnić się w stosunku do osób uprawnionych o różnym statusie materialnym, czy sytuacji rodzinnej,
- możliwa jest sytuacja, w której osoby o najlepszej sytuacji materialnej w zakładzie pracy, nie otrzymają środków z funduszu.

Kryterium socjalne nie ma zastosowania w przypadku świadczenia urlopowego dla nauczycieli. Zgodnie z art. 53 ust. 1a Karty Nauczyciela, z odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, wypłacane jest nauczycielowi do końca sierpnia każdego roku świadczenie urlopowe w wysokości odpisu podstawowego, o którym mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, ustalonego proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy i okresu zatrudnienia nauczyciela w danym roku szkolnym.

1.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z funduszu.

Ze względu na przyznawanie środków z funduszu wyłącznie na podstawie kryterium socjalnego, należy ustalić odpowiednie zasady dotyczące ustalenia sytuacji socjalnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. W doktrynie przedmiotu proponuje się dwa rozwiązania:

- a) ustalenie sytuacji socjalnej wyłącznie na podstawie kryterium dochodowego,
- b) ustalenie sytuacji socjalnej na podstawie dodatkowo innych jeszcze kryteriów, takich jak np. szczególne obciążenia finansowe w postaci np. złego stanu zdrowia, trudnej sytuacji rodzinnej (osoby samotne, rodziny wielodzietne), czy jakiegoś zdarzenia losowego negatywnie wpływającego na sytuację materialną.

W praktyce za najlepsze rozwiązanie uznaje się oparcie ustalenia sytuacji socjalnej osoby uprawnionej, przede wszystkim o kryterium dochodowe, z tym, że przy ustaleniu tego dochodu należy wziąć pod uwagę liczbę i dochód osób, z którymi osoba ta prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeśli zaś chodzi o kryterium inne niż dochodowe, to powinno mieć ono zastosowanie w zasadzie wyłącznie w przypadku ubiegania się osoby uprawnionej o zapomogę losową czy doraźną. Wskazać bowiem należy, że kryterium to w przeciwieństwie

do dochodu, stanowi cechę niemierzalną i może stanowić uzasadnienie do świadczeń incydentalnych w postaci zapomóg, uzasadnionych właśnie charakterem zarówno tej cechy jak i wskazanych kryteriów.

Kolejnym problemem dotyczącym badania sytuacji socjalnej osoby uprawnionej, jest kwestia uzyskania danych dotyczących tej sytuacji. Jak wskazał SN w orzeczeniu z dnia 8 maja 2002 r. sygn. akt IPKN 267/2001, zasadą przyznawania ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu, jest ich przyznawanie według kryteriów o charakterze wyłącznie socjalnym, tj. uzależnionych co do zasady i wysokości od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Z tego zaś punktu widzenia nie może być obojętne to, czy i jakie dochody osiąga pracownik poza zakładem pracy, w którym ubiega się o świadczenie oraz jaka jest sytuacja życiowa wszystkich członków jego rodziny, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeżeli więc przyznawanie świadczeń jest uzależnione od wymienionych wyżej kryteriów, to oczywiste staje się, że sytuacja pracownika lub innej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu wymaga każdorazowo wyjaśnienia, ustalenia i oceny, co przyznaje administratorowi Funduszu, prawo do żądania od osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, stosownych dokumentów dotyczących jego sytuacji socjalnej.

Powyższe stwierdzenia potwierdził Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (patrz:http://www.giodo.gov.pl/318/id_art/4764/j/pl/), wskazując ponadto, iż należy mieć na względzie fakt, iż przetwarzanie danych osobowych nie może prowadzić do gromadzenia ich w zakresie szerszym, niż jest to konieczne dla realizacji celu, w jakim dane są pozyskiwane, czyli w ujęciu ustawy o ochronie danych osobowych – przetwarzane. Zgodnie bowiem z art. 26 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy administrator danych osobowych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane. Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi, a interesem administratora danych. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator danych zażąda danych tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w jakim dane są przetwarzane. Ponadto, jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, z przepisu art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie danych osobowych, wynika w szczególności zakaz zbierania danych

niemających znaczenia, jak i danych o większym, niż konieczny stopniu szczegółowości, jak również danych zbieranych „na przyszłość”.

Istotna w tym zakresie jest również wypowiedź GODO, który stwierdził, że dane rodziny pracownika gromadzone w zw. z działalnością funduszu nie podlegają rejestracji jako, że są to dane dotyczące tego pracownika (patrz http://www.godo.gov.pl/348/id_art/1241/j/pl/).

1.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej

Ustawa o Funduszu nie przewiduje tworzenia przez administratora funduszu Komisji Socjalnej, jej utworzenie nie jest zatem obligatoryjne. Niemniej jednak administrator ma takie prawo w ramach tworzenia na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o Funduszu, Regulaminu Funduszu. Znaczenie Komisji Socjalnej wydaje się być nie do przecenienia, gdyż jej celem jest wyrażanie woli pracowników, co do podziału przysługujących im środków z Funduszu. Jednak sensu tworzenia Komisji, należy upatrywać jeszcze w nieco innym kontekście.

Zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o związkach zawodowych, przyznawanie pracownikom świadczeń z Funduszu, dokonywane jest w uzgodnieniu z zakładową organizacją związkową. Nie ma przeszkód prawnych ku temu, aby działająca na terenie zakładu pracy organizacja związkowa, delegowała to uprawnienie na rzecz związkowca będącego członkiem Komisji, w drodze wspólnie wypracowanych z administratorem Funduszu zasad, zapisanych w Regulaminie. Znacznie uprości to procedurę przyznawania środków z Funduszu i da Komisji Socjalnej faktyczną legitymację do uzgadniania z administratorem Funduszu, sposobu wydatkowania środków.

Wskazane jest również, aby członkowie Komisji Socjalnej pochodzili z wyboru dokonanego spośród wszystkich pracowników danego zakładu pracy, z tym, że dobrze byłoby, aby członkowie Ci reprezentowali każdą z grup zawodowych funkcjonujących w zakładzie, a więc np. pracowników pedagogicznych i pracowników niepedagogicznych, oraz jak już było wspomniane, związki zawodowe.

Istotne jest również wskazanie zasad funkcjonowania Komisji Socjalnej, bądź bezpośrednio w Regulaminie, bądź w postaci odrębnego załącznika do Regulaminu, jako Regulamin pracy Komisji. Skoro bowiem administrator Funduszu wprowadza w Regulaminie ciało doradcze w postaci Komisji, od działania której uzależnione jest zgodne z prawem

wydatkowanie środków, to niezbędne jest określenie sposobu jej działania. Ważne jest również, aby działanie Komisji, w tym jej decyzje, polegały na zasadzie pisemności.

Istotne znaczenie dla pracy Komisji, ma wypowiedź GODO odnośnie dostępu pracowników (członków Komisji) do danych osobowych innych pracowników. Jak stwierdził GODO, dział kadr ma prawo przekazać akta osobowe pracownika innej osobie zatrudnionej u danego pracodawcy, o ile jest to niezbędne do prawidłowego wykonywania obowiązków służbowych i o ile osoba, której pracodawca udostępnia akta personalne innej osoby u niego zatrudnionej, będzie posiadała nadane przez administratora danych (pracodawcę) upoważnienie do przetwarzania danych osobowych, w tym danych pochodzących z akt pracowniczych (por. http://www.giodo.gov.pl/348/id_art/3207/j/pl/).

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, w ewidencji osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych, którą prowadzi administrator, wskazać należy:

- imię i nazwisko osoby upoważnionej,
- datę nadania i ustania oraz zakres upoważnienia do przetwarzania danych osobowych,
- identyfikator, jeżeli dane są przetwarzane w systemie informatycznym.

1.1.7 Wzór Regulaminu Funduszu

Opracowano wzór Regulaminu Funduszu, jak również załącznika do Regulaminu w postaci Regulaminu Pracy Komisji Socjalnej. Nie opracowano pozostałych załączników, o których mowa w poniższym Regulaminie, albowiem ich treść zależy od indywidualnej sytuacji kadrowej i finansowej jednostek.

REGULAMIN ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

ZAGADNIENIA OGÓLNE

§ 1.

Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, opracowany został na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 4 marca 1984 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (tekst jedn. Dz.U. z 1996 r., Nr 70, poz 335 ze zm.),

- 2) ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854 ze zm.),
- 3) stosownych aktów wykonawczych.

§ 2.

Użyte w Regulaminie określenia oznaczają:

Regulamin – Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

fundusz – Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzony w na podstawie ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych,

placówka – (wpisać nazwę placówki której dotyczy Regulamin),

administrator Funduszu – dyrektor placówki,

związki zawodowe – zakładowe (międzyzakładowe) organizacje związkowe działające w placówce i posiadające uprawnienia organizacji związkowych na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych,

emeryci i renciści byli pracownicy zakładu – osoby posiadające aktualny status emeryta lub rencisty (z tytułu niezdolności do pracy), którzy przed uzyskaniem świadczenia emerytalnego (rentowego) rozwiązali stosunek pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę,

Komisja Socjalna – zespół osób składający się z pracowników placówki, w tym pracowników należących do związków zawodowych, powołany w celu uzgadniania przyznawanych świadczeń z Funduszu, oraz do innych zadań wymienionych w niniejszym Regulaminie i regulaminie Komisji Socjalnej, którego treść stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu.

§ 3.

1. Regulamin określa zasady tworzenia i przeznaczenia środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej, oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowych z Funduszu.
2. Środkami Funduszu administruje administrator Funduszu.
3. Środki Funduszu gromadzone są na odrębnym rachunku bankowym.
4. Podstawą działalności socjalnej w placówce jest regulamin ZFŚS oraz roczny plan wydatków wraz ze szczegółowym preliminarzem wydatków na poszczególne rodzaje działalności socjalnej, ustalony do 31 marca każdego roku przez administratora Funduszu w uzgodnieniu z Komisją Socjalną.

5. Nie korzystanie z Funduszu nie daje osobie uprawnionej podstawy do żądania jakiegokolwiek ekwiwalentu.

§ 4

1. W celu usprawnienia procesu uzgadniania stanowiska pracodawcy i związków zawodowych przy podejmowaniu decyzji o przyznawaniu świadczeń z Funduszu, jak również przygotowywania planu Funduszu, powołuje się stałą Komisję Socjalną, w skład której wchodzić pracownicy będący członkami związków zawodowych, w liczbie nie niższej niż 51 % składu Komisji.
2. Związki zawodowe, poprzez zatwierdzenie treści niniejszego Regulaminu, cedują na swoich przedstawicieli w Komisji Socjalnej uprawnienia, o których mowa w art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o związkach zawodowych jak również w art. 8 ust. 2 ustawy o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych.

§ 5

1. Przyznawanie osobom uprawnionym świadczeń z Funduszu, odbywa się na wniosek samego uprawnionego, przełożonego, opiekuna lub organizacji związkowej, i jest uzgadniane ze związkami zawodowymi, w ramach działającej Komisji Socjalnej, a następnie zatwierdzanie do wypłaty przez administratora Funduszu, co oznacza, że uzgodnienie to wyczerpuje ustawowy obowiązek wynikający z art. 27 ust 2 ustawy o związkach zawodowych.
2. Ostateczną decyzję o przyznaniu świadczenia z Funduszu podejmuje administrator Funduszu.

§ 4.

1. Wszystkie osoby zamierzające skorzystać w danym roku kalendarzowym ze świadczeń finansowych z Funduszu, powinny złożyć Komisji Socjalnej, w nieprzekraczalnym terminie do końca marca każdego roku, informację o sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej za poprzedni rok.
2. Osoba, która nie złożyła informacji wymienionej w ust. 1, lub złożyła ją po terminie, nie będzie mogła w danym roku kalendarzowym korzystać z ulgowych świadczeń finansowych z Funduszu.

3. Do końca marca danego roku świadczenia są przyznawane w oparciu o złożoną informację z roku poprzedniego, chyba że uprawniony złoży wcześniej nową informację.
4. Osoby zatrudnione w trakcie roku, tj. po 31 marca, składają informację, o której mowa w ust. 1 w momencie nawiązania stosunku pracy.
5. W razie powzięcia przez Komisję Socjalną wątpliwości co do wiarygodności danych przedstawionych przez osobę uprawnioną w informacji lub we wniosku o świadczenie, Komisja Socjalna może żądać od składającego taką informację lub wniosek, dokumentów potwierdzających te dane (np. zaświadczenie o dochodach pracownika z innego zakładu, dochodach współmałżonka, dziecka lub innego uprawnionego do korzystania z funduszu członka rodziny; zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły; decyzja Powiatowego Urzędu Pracy o wysokości pobieranego zasiłku dla bezrobotnych lub o przyznaniu statusu bezrobotnego bez prawa do zasiłku; decyzja o przyznaniu emerytury, renty lub zasiłku-świadczenia przedemerytalnego wraz z ostatnią decyzją waloryzacyjną itp.).

OSOBY UPRAWNIONE DO KORZYSTANIA Z ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

§ 5.

1. Do korzystania z Funduszu uprawnione są następujące osoby:
 - 1) pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę (w całym okresie zatrudnienia), w tym na podstawie umowy w celu przygotowania zawodowego, bez względu na wymiar czasu pracy, rodzaj umowy o pracę i staż pracy,
 - 2) pracownicy zatrudnieni na podstawie powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę (w całym okresie zatrudnienia), bez względu na wymiar czasu pracy i staż,
 - 3) emeryci i renciści (w okresie pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy) byli pracownicy placówki, z którymi placówka rozwiązała stosunek pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę,
 - 4) członkowie rodzin osób wymienionych w pkt. 1-3, tj.:
 - a) małżonek,
 - b) dzieci własne, dzieci przysposobione oraz przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej, dzieci jednego z małżonków, jeżeli na tym małżonku ciąży

obowiązek wychowania i utrzymania dziecka - w wieku do lat 18, a uczące się w wieku do lat 25, oraz bez względu na wiek dzieci z orzeczoną znaczną lub umiarkowaną stopniem niepełnosprawności

- c) małżonek po zmarłym pracowniku uprawniony do renty rodzinnej, której wysokość (brutto) nie przekracza 150% najniższego świadczenia z tego tytułu,
2. Uprawnienia do korzystania z Funduszu, jako członkowie rodziny, tracą osoby wymienione w ust. 1 pkt. 4 ppkt. b) i c) w przypadku wstąpienia w związek małżeński.

§ 6.

1. Przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z pomocy Funduszu (kryterium socjalne).
2. Do określenia sytuacji materialnej osób uprawnionych, o której mowa w ust. 1, przyjmuje się średni miesięczny dochód brutto przypadający na jednego członka rodziny osoby uprawnionej.
3. Za członków rodziny, o których mowa w ust. 2 uznaje się wspólnie zamieszkujące z osobą uprawnioną osoby, o których mowa § 5 pkt 4.
4. Wprowadza się tabele określające przysługujące kwoty dofinansowania do poszczególnych świadczeń z Funduszu, o których mowa w § 7 (załącznik nr 3 do Regulaminu). Tabele ustala się zgodnie z kryterium socjalnym, o którym mowa w ust. 1.

PRZEZNACZENIE ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

§ 7

Środki Funduszu przeznaczone są na:

- 1) dofinansowanie wypoczynku urlopowego organizowanego przez pracownika/emeryta/rencistę we własnym zakresie,
- 2) dofinansowanie do krajowego i zagranicznego wypoczynku dzieci i młodzieży w formie kolonii wypoczynkowych i zdrowotnych, obozów, zimowisk,
- 3) świadczenia urlopowe dla nauczycieli,
- 4) dofinansowanie wycieczki organizowanej przez placówkę,
- 5) dofinansowanie działalności kulturalno-oświatowej, sportowej i turystycznej,

- 6)udzielenie pomocy rzeczowej i finansowej, przeznaczonej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej w formie bezzwrotnych zapomóg,
- 7)pomoc finansową na cele mieszkaniowe w formie zwrotnych pożyczek.

SZCZEGÓŁOWE ZASADY FINANSOWANIA POMOCY Z ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

§ 8

Ustala się następujące szczegółowe sposoby finansowania działalności socjalnej:

- 1) działalność kulturalno – oświatowa, sportowa i turystyczna - dopłata do biletów wstępu do kin, teatrów, na imprezy kulturalne i sportowe itp.,
- 2) dopłata do wycieczki organizowanej przez placówkę - pokrycie kosztów przejazdu, noclegów, wyżywienia oraz biletów wstępu do placówek kulturalno-oświatowych,
- 3) pomoc rzeczową lub finansowa:
 - a) zapomoga doraźna udzielana w związku z trudną sytuacją, rodzinną i materialną osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu– przyznawana nie częściej niż raz w roku, a w sytuacjach wyjątkowych maksymalnie trzy razy w roku,
 - b) zapomoga losowa w związku z indywidualnymi zdarzeniami losowymi, klęskami żywiołowymi i długotrwałą chorobą lub śmiercią najbliższego członka rodziny, tj. współmałżonka lub dziecka oraz innych członków rodziny uprawnionych na podstawie § 5 Regulaminu do korzystania z pomocy socjalnej – poznawana nie częściej niż raz w roku, a w sytuacjach wyjątkowych, maksymalnie trzy razy w roku. Warunkiem uzyskania pomocy, jest przedstawienie przez osobę ubiegającą się o taką pomoc, wiarygodnego dokumentu potwierdzającego tą sytuację, tj. w przypadku długotrwałej choroby – zaświadczenie lekarza o długotrwałej (przewlekłej) chorobie, w przypadku śmierci członka rodziny – kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu, w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych (kradzież, pożar, zalenie, wypadek) – odpowiednie dokumenty (zaświadczenie odpowiedniego organu, oświadczenie ewentualnego świadka, kopia protokołu itp.).
- 4) Dofinansowanie do krajowego i zagranicznego wypoczynku dzieci i młodzieży – dofinansowanie możliwe jest po przedstawieniu imiennej faktury wystawionej przez podmiot prowadzący działalność w tym zakresie.

§ 9.

1. Pomoc finansowa na cele mieszkaniowe jest udzielana w formie oprocentowanej pożyczki.
2. Pożyczka może być udzielona na remont i modernizację domu lub lokalu mieszkalnego, oraz budowę domu lub zakup lokalu mieszkalnego.
3. Maksymalny okres spłaty pożyczki wynosi 3 lata przy oprocentowaniu 2% w skali roku. Pozostałe warunki spłaty pożyczki określa umowa z pożyczkobiorcą.
4. O pożyczkę można ubiegać się raz na dwa lata pod warunkiem spłaty poprzedniej pożyczki.
5. W uzasadnionych przypadkach pożyczka może być umorzona w części, po spłaceniu co najmniej 30% kwoty pożyczki.
6. W razie śmierci pożyczkobiorcy pożyczkę umarza się.
7. Ustala się następujący sposób zabezpieczenia spłaty pożyczki:
 - a) do kwoty złotych poręczycielem jest współmałżonek pracownika a w przypadku rozdzielnosci majątkowej lub braku współmałżonka, inny pracownik;
 - b) dla kwot z przedziału od do złotych poręczycielami są dwaj pracownicy;
 - c) dla kwoty powyżej złotych sposób zabezpieczenia pożyczki będzie ustalany indywidualnie przez administratora Funduszu.
8. Pracownik otrzymujący pożyczkę zobowiązany jest do wyrażenia pisemnej zgody na potrącenie spłacanych rat pożyczki z wynagrodzenia za pracę.
9. Niespłacona pożyczka staje się natychmiast wymagalna w razie rozwiązania stosunku pracy z winy pracownika.

V. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 13.

1. W sprawach nie uregulowanych niniejszym Regulaminem mają zastosowanie powszechnie obowiązujące przepisy prawa.
2. Regulamin wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia.

Zatwierdzam:

Związki zawodowe.

Zatwierdzam:

Administrator Funduszu

Regulamin pracy Komisji Socjalnej Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych

§ 1

Regulamin pracy Komisji Socjalnej Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (zwany dalej „Regulaminem pracy Komisji Socjalnej”), reguluje pracę Komisji Socjalnej, powołanej na podstawie Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

§ 2

1. Komisja Socjalna (zwana dalej „Komisją”), realizuje zadania przewidziane w Regulaminie ZFŚS, w szczególności opiniuje wnioski o świadczenia z ZFŚS.
2. Komisja jest ciałem doradczym administratora Funduszu.
3. Komisja wraz z administratorem Funduszu czuwa nad przestrzeganiem Regulaminu ZFŚS.
4. Komisja w swojej pracy kieruje się zasadą wyłączności kryterium socjalnego, a w swoich opiniach jest niezależna.

§ 3

Komisja składa się z nieparzystej liczby członków, nie mniejszej niż 3 osoby, wybranych z pośród pracowników i emerytów placówki. Wybór członków Komisji dokonywany jest na zebraniu pracowniczym, przy obecności co najmniej połowy wszystkich pracowników.

§ 4

Kadencja członków Komisji trwa 3 lata od dnia powołania na stanowisko. W przypadku rezygnacji lub utraty członkostwa przez któregośkolwiek z członków komisji, nowy członek komisji zostaje wybrany nie później, niż w ciągu 3 miesięcy. Kadencja nowo wybranego członka, kończy się wraz z upływem kadencji pozostałych członków komisji.

§ 5

1. Utrata członkostwa w Komisji następuje wraz z ustaniem stosunku pracy członka Komisji w placówce.

2. Utrata członkostwa następuje także w przypadku rażącego i uporczywego niewykonywania przez członka Komisji swoich obowiązków wynikających z Regulaminu ZFŚS w tym Regulaminu Prac Komisji; decyzje w tej sprawie podejmuje Dyrektor placówki na uzasadniony wniosek wszystkich pozostałych członków Komisji.

§ 6

1. Członkowie Komisji wybierają spośród siebie przewodniczącego zwykłą większością głosów.

2. Przewodniczący Komisji może być w każdej chwili odwołany przez pozostałych członków Komisji w głosowaniu zwykłą większością głosów przy obecności wszystkich pozostałych członków Komisji. Przewodniczący nie bierze udziału w tym głosowaniu.

3. Przewodniczącym Komisji może być osoba, która daje rękojmię bezstronnego i sprawnego wypełniania swoich obowiązków a ponadto posiada wiedzę z zakresu ochrony danych osobowych a także ustawy o ZFŚS.

§ 7

1. Przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenia oraz kieruje pracami Komisji.

2. Przewodniczący jest osobą uprawnioną do kontaktów z administratorem Funduszu w sprawach dotyczących prac Komisji.

3. Przewodniczący Komisji ma prawo do zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Komisji.

4. W przypadku nieobecności Przewodniczącego, pracami Komisji kieruje wyznaczony przez niego uprzednio, inny członek Komisji.

§ 8

1. Dla ważności prac komisji wymagana jest obecność co najmniej 51 % członków.

2. Posiedzenia Komisji są protokołowane.

3. Administrator Funduszu ma prawo wzięcia udziału w posiedzeniu Komisji, bez prawa głosu.

§ 9

1. W razie braku możliwości wypracowania przez Komisję wspólnego stanowiska w danej sprawie, przewodniczący zarządzi głosowanie nad proponowanymi rozwiązaniami zwykłą większością głosów.

2. W przypadku jednakowej liczby głosów, rozstrzyga głos Przewodniczącego.

§ 10

1. Komisja zbiera się na posiedzenie zwykłe nie częściej niż raz w miesiącu, a w każdym razie nie rzadziej niż raz na 3 miesiące. Termin posiedzenia wyznaczy przewodniczący po konsultacji z członkami Komisji i administratorem Funduszu.
2. Administrator Funduszu ma prawo zwołać posiedzenie Komisji w każdym czasie.

§ 11

1. Komisja proponuje corocznie plan finansowy Funduszu a także określa terminy składania wniosków.
2. Plan finansowy ZFŚS a także terminy składania wniosków, wchodzi w życie po ogłoszeniu ich przez administratora Funduszu w formie zarządzenia.

§ 12

Do zadań Komisji należy w szczególności:

1. tworzenie co roku planu Funduszu i sprawozdania z wykonania planu,
2. prowadzenie pełnej ewidencji i dokumentacji przyznawanych świadczeń, w tym protokołów z posiedzeń Komisji,
3. przyjmowanie wniosków złożonych przez osoby uprawnione,
4. opiniowanie wniosków złożonych przez osoby uprawnione,
5. sporządzenie na podstawie ewidencji z działu kadr listy uprawnionych osób do otrzymania świadczeń,
6. współpraca z działem księgowości a także administracji i obsługi w sprawach wynikających z prac Komisji,
7. prowadzenie innych spraw wynikających z Regulaminu ZFŚS.

§ 13

Przewodniczący Komisji powierzy sprawy o których mowa w § 13 pkt. 2,3,5,6,7 poszczególnym członkom Komisji.

§ 14

W razie uzasadnionych wątpliwości co do informacji zawartych we wniosku o świadczenie, przewodniczący Komisji ma prawo żądać od wnioskodawcy dodatkowych wyjaśnień ustnych bądź pisemnych, w szczególności dotyczących liczby osób będących członkami rodziny uprawnionego i dochodu rodziny, przy zachowaniu ograniczeń wynikających z prawa pracy i ustawy o ochronie danych osobowych.

§ 16

W stosunku do wniosków przyjętych w czasie obowiązywania dotychczasowych przepisów dotyczących pracy Komisji Socjalnej, stosuje się przepisy nowego Regulaminu Pracy Komisji Socjalnej.

1.2 FINANSE FUNDUSZU

1.2.1 Odpis

Według art. 5 ust. 1 ustawy o Funduszu, Fundusz tworzy się z corocznego odpisu podstawowego, naliczanego w stosunku do przeciętnej liczby zatrudnionych. Wg. art. 5 ust.2 ustawy, wysokość odpisu podstawowego, o którym mowa w ust. 1, wynosi na jednego zatrudnionego, z zastrzeżeniem ust. 2a i 3, 37,5% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim lub w drugim półroczu roku poprzedniego, jeżeli przeciętne wynagrodzenie z tego okresu stanowiło kwotę wyższą. Wg. art. 5 ust. 2a, wysokość odpisu podstawowego na jednego pracownika młodocianego wynosi w pierwszym roku nauki 5%, w drugim roku nauki 6%, a w trzecim roku nauki 7% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2. Wg. art. 5 ust 3ustawym, wysokość odpisu podstawowego na jednego pracownika wykonującego prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze – w rozumieniu przepisów o emeryturach pomostowych, wynosi 50% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2. Wg. art. 5 ust. 4, wysokość odpisu podstawowego może być zwiększona o 6,25% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2, na każdą zatrudnioną osobę, w stosunku do której orzeczono znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Wg. art. 5 ust. 5, pracodawcy sprawujący opiekę socjalną nad emerytami i rencistami, w tym także ze zlikwidowanych zakładów pracy, mogą zwiększyć Fundusz o 6,25% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 2, na każdego emeryta i rencistę uprawnionego do tej opieki.

Wysokość odpisów i zwiększeń na zfsś w 2012 i 2013 r.:²

² Opracowano na podstawie:

- ustawa z dnia 22 grudnia 2011 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. z 30 grudnia 2011 Nr 291 poz. 1707);
- ustawa z 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją ustawy budżetowej
- ustawa z 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (j.t. Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 z późn. zm.);
- obwieszczenie Prezesa GUS z 18 lutego 2011 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w 2010 r. i w drugim półroczu 2010 r. (M.P. Nr 15, poz. 156).

		Procent przeciętnego wynagrodzenia	Kwota przeciętnego wynagrodzenia w II półroczu 2010 r.	Wysokość odpisu lub zwiększenia w 2012 i 2013 r.
Obowiązkowe odpisy podstawowe	normalne warunki	37,50%	2917,14 zł	1093,93 zł
	warunki szczególne	50%		1458,57 zł
	młodociani	I rok nauki 5%		145,86 zł
		II rok nauki 6%		175,03 zł
		III rok nauki 7%		204,20 zł
Odpisy fakultatywne	niepełnosprawni w stopniu znacznym lub umiarkowanym	zwiększenie odpisu o 6,25% z kwoty przeciętnego wynagrodzenia		182,32 zł
	byli pracownicy zakładu będący emerytami lub rencistami, nad którymi zakład pracy sprawuje opiekę socjalną	zwiększenie zfs o 6,25% z kwoty przeciętnego wynagrodzenia		182,32 zł
	na każdego zatrudnionego, jeśli pracodawca utworzył żłobek lub klub dziecięcy (pod warunkiem przeznaczenia całości tego zwiększenia na prowadzenie żłobka lub klubu dziecięcego)	zwiększenie zfs o 7,5% kwoty z przeciętnego wynagrodzenia		218,79 zł

Wg. art. 53 ust. 1 Karty Nauczyciela, dla nauczycieli dokonuje się corocznie odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości ustalonej jako iloczyn planowanej, przeciętnej w danym roku kalendarzowym, liczby nauczycieli zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze zajęć (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) skorygowanej w końcu

roku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych nauczycieli (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) i 110% kwoty bazowej, o której mowa w art. 30 ust. 3 KN, obowiązującej w dniu 1 stycznia danego roku. Wg. art. 53 ust. 2 KN, dla nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenie kompensacyjne dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur, rent oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy budżetowej na rok 2012 (Dz.U. z 2012 r., poz. 273) obowiązująca w dniu 1 stycznia 2012 r. kwota bazowa dla nauczycieli wynosiła 2 618,10 zł. A zatem, wysokość odpisu na pełnozatrudnionego nauczyciela w 2012 r. powinna być liczona w następujący sposób: $2\,618,10 \text{ zł} \times 110 \% = 2\,879,91 \text{ zł}$. Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U z 2012 r. poz. 1456) w 2013 r. wysokość kwoty bazowej dla obliczenia odpisu jest taka sama jak w 2012 r. a więc odpis w 2013 r. jest równy wartości odpisu w 2012 r.

Zgodnie z art. 53 ust. 1a Karty Nauczyciela, z odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, o którym mowa w ust. 1, wypłacane jest nauczycielowi do końca sierpnia każdego roku świadczenie urlopowe w wysokości odpisu podstawowego, o którym mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, ustalonego proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy i okresu zatrudnienia nauczyciela w danym roku szkolnym. Wynika stąd, że zarówno w 2012 jak i 2013 r. wysokość świadczenia urlopowego przypadająca na jednego zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nauczyciela, pozostającego w stosunku pracy przez cały rok szkolny, wynosi 1093,93 zł.

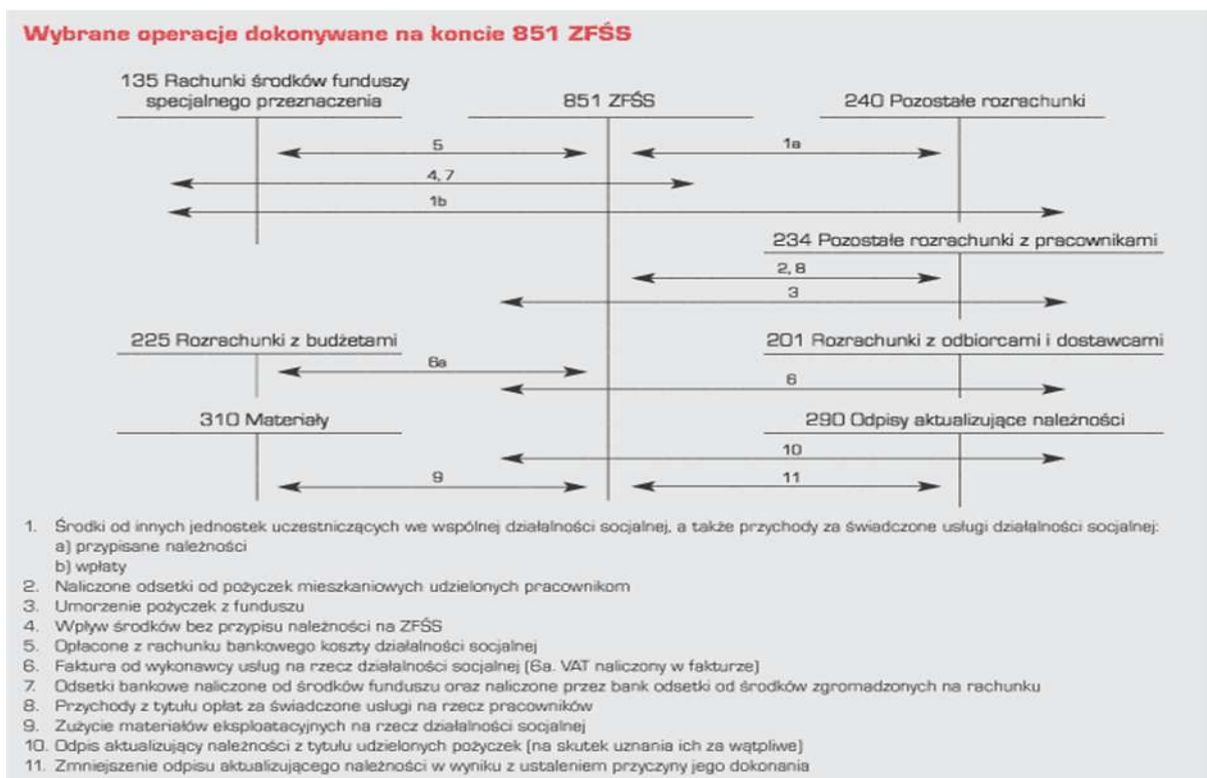
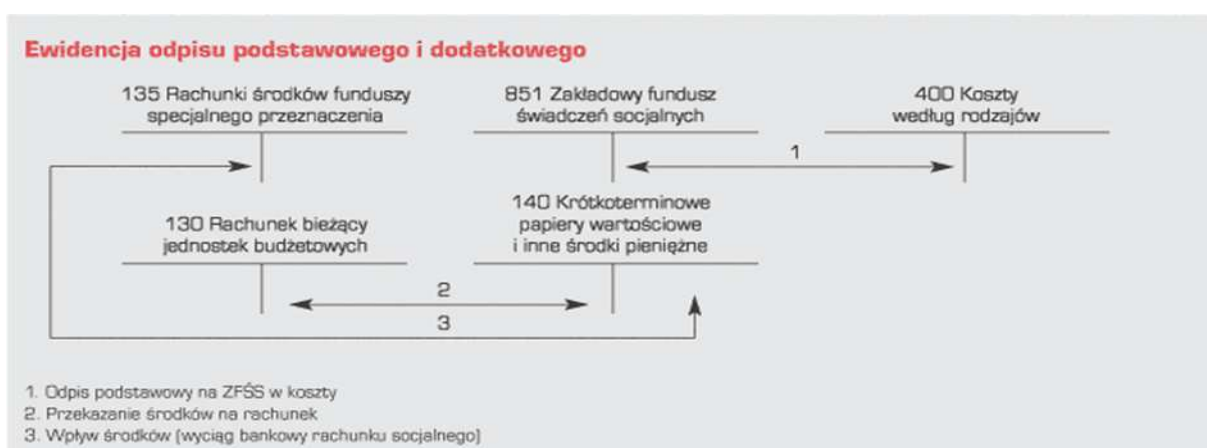
Podstawą naliczania odpisu na Funduszu, jest przeciętna planowana w danym roku kalendarzowym liczba osób zatrudnionych u pracodawcy obejmująca pracowników zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy, po przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (§ 1 rozporządzenia MPiPS z 9 marca 2009 r. w sprawie sposobu ustalania przeciętnej liczby zatrudnionych w celu naliczania odpisu na zfs – DzU nr 43, poz. 349, zwanego dalej rozporządzeniem).

Ustalając przeciętny poziom zatrudnienia w danym roku kalendarzowym, należy zsumować przeciętną liczbę zatrudnionych w poszczególnych miesiącach, a następnie otrzymaną sumę podzielić przez 12 (§ 3 ww. rozporządzenia). Na koniec roku należy skorygować planowaną liczbę zatrudnionych do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych. Jeśli między planowanym a faktycznym zatrudnieniem jest różnica, pracodawca ma obowiązek

skorygować dokonany odpis na Funduszu. Przepisy wskazanego wyżej rozporządzenia nie podają, jak obliczyć przeciętną liczbę zatrudnionych. Dlatego w praktyce pracodawcy korzystają z metod statystycznych opisanych w objaśnieniach do sprawozdań statystycznych, tj. w objaśnieniach do formularza Z-03 – sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach i w Z-06 – sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy.

W praktyce najlepsza jest tzw. metoda uproszczona, która polega ona na zsumowaniu stanów dziennych w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca i podzieleniu ich przez 2.

1.2.2 Plan kont i ewidencja³.

³ Wykazy zostały opracowane przez Izabelę Gras, w „Rachunkowość budżetowa”, nr 24/2005, str. 14)

1.2.3 Plan finansowy.

Plan finansowy powinien obejmować:

1) po stronie przychodów:

- bilans otwarcia,
- odpis obligatoryjny i fakultatywny,
- zwiększenia powstałe ze spłat pożyczek na cele mieszkaniowe z oprocentowaniem,
- środki pochodzące z oprocentowania rachunku bankowego Funduszu,
- prognozowane przychody z innych źródeł o których mowa w ustawie,

2) po stronie wydatków:

- kwoty zaplanowane do poniesienia w danym roku budżetowym na rodzaje świadczeń socjalnych
- tabele przyznawanych świadczeń wraz z wysokością dofinansowania w zależności od sytuacji socjalnej (pozycja ta nie jest obowiązkowa dla planu finansowego, jeżeli wartości te są co roku stałe, w tej sytuacji może być to załącznik do regulaminu funduszu).

Przy tworzeniu planu i wykonaniu planu finansowego należy mieć na uwadze dwie zasady:

- kwota rezerwy nie powinna być niższa niż 5 % i wyższa niż 10% wydatkowanych środków, z tym że wartości te mogą być wyższe jeżeli z praktyki wynika, że organ prowadzący placówkę przekazuje stosunkowo późno środki na odpis na Fundusz,
- nie wolno pokrywać działalności funduszu ze środków innych niż wskazane w ustawie, zaś w razie braku środków, należy dokonać stosownej korekty w planie funduszu w tym w tabeli wysokości przyznawanych świadczeń, po stosownych negocjacjach ze związkami zawodowymi.

1.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące świadczeń z Funduszu⁴.

1. Świadczenia rzeczowe i pieniężne:

Wolna od podatku jest wartość świadczeń rzeczowych otrzymywanych przez pracownika oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, sfinansowanych w całości ze środków Funduszu lub funduszy związków zawodowych –

⁴ Rozdział opracowany na podstawie publikacji Ewy Milewskiej pt. „Opodatkowanie świadczeń socjalnych” w: „Poradnik Instytucji Pomocy Społecznej” nr 4/2013 str. 44

łącznie do wysokości nieprzekraczającej w ciągu roku kwoty 380 zł (art. 21 ust. 1 pkt 67 updof).

W przypadku innej formy finansowania takich świadczeń, ich wartość stanowi dla pracownika przychód ze stosunku pracy podlegający w całości opodatkowaniu na podstawie art. 12 ust. 1 updof.

Jeśli pracownik w ciągu roku otrzyma świadczenia (rzeczowe i pieniężne) o wartości przewyższającej 380 zł, nadwyżka będzie podlegała opodatkowaniu. Tak samo będzie w sytuacji, gdy pracownik otrzyma w trakcie roku kilka świadczeń rzeczowych i pieniężnych o małej wartości, ale ich suma liczona narastająco przekroczy 380 zł.

Wolne od opodatkowania są również świadczenia otrzymane z ZFŚS, związane z pobytem dzieci osób uprawnionych do tych świadczeń w żłobkach lub klubach dziecięcych (art. 21 ust. 1 pkt 67a updof).

Świadczenia rzeczowe sfinansowane ze środków ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu niezależnie od ich wartości (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe; dalej: rozporządzenie składkowe).

Wolne od podatku są świadczenia otrzymywane przez emerytów i rencistów w związku z łączącym ich uprzednio z zakładami pracy stosunkiem służbowym, stosunkiem pracy lub spółdzielczym stosunkiem pracy, w tym od związków zawodowych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2280 zł (art. 21 ust. 1 pkt 38 updof).

Paczki świąteczne (np. ze słodyczami) oraz świadczenia pieniężne wypłacone w zamian paczek świątecznych – korzystają ze zwolnienia od podatku jako świadczenia rzeczowe do wysokości 380 zł w skali roku (art. 21 ust. 1 pkt 67 updof). Wartość paczek świątecznych (zarówno dla pracowników jak i dla dzieci pracowników) korzysta ze zwolnienia od podatku określonego w art. 21 ust. 1 pkt 67 updof, pod warunkiem że paczki te są w całości finansowane ze środków ZFŚS.

Paczki świąteczne sfinansowane ze środków ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu niezależnie od ich wartości (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego).

Świadczeniami rzeczowymi nie są bony, talony i inne znaki uprawniające do ich wymiany na towary i usługi (art. 21 ust. 1 pkt 67 updof). Jeśli pracodawca dał pracownikowi bon towarowy, to powinien doliczyć jego wartość do dochodu pracownika i odprowadzić zaliczkę na podatek dochodowy. Wartość tych bonów należy traktować jako składnik

wynagrodzenia pracownika w miesiącu ich otrzymania (zgodnie z art. 12 ust. 1 updof). Nie jest też istotne, że bony zostały w całości sfinansowane ze środków ZFŚS, a ich wartość nie przekracza 380 zł, wtedy też nie skorzystają ze zwolnienia od podatku. Wartość bonu towarowego pracodawca musi doliczyć do dochodu pracownika, od którego odprowadzi zaliczkę na podatek.

Przepis art. 21 ust. 1 pkt 67 updof dotyczy jednak tylko i wyłącznie bonów, talonów przekazanych pracownikom. Ze zwolnienia od podatku korzystają natomiast bony, talony przekazane emerytom i rencistom – byłym pracownikom do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2280 zł (na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 38 updof).

Bony towarowe i talony sfinansowane ze środków ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu niezależnie od ich wartości (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego).

2. Imprezy integracyjne (odnośnie możliwości i sposobu organizacji imprez integracyjnych por. pkt 1.1.3):

Poglądy organów skarbowych jak również Naczelnego Sądu Administracyjnego, przeszły pewną ewolucję odnośnie obowiązku i sposobu opodatkowania imprez integracyjnych.

Jak stwierdził Minister Finansów w interpretacji indywidualnej z dnia 06.12.2010, sygn. DD3/033/174/KDJ/10/PK-1143, na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 67 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, wolna od podatku dochodowego jest wartość otrzymanych przez pracownika w związku z finansowaniem działalności socjalnej, o której mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, rzeczowych świadczeń oraz otrzymanych przez niego w tym zakresie świadczeń pieniężnych, sfinansowanych w całości ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych lub funduszy związków zawodowych, łącznie do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 380 zł. Świadczeniem takim jest dla pracownika udział w imprezie integracyjnej sfinansowanej przez pracodawcę ze środków Funduszu. Wartość tego świadczenia to koszt jednostkowy udziału poszczególnych pracowników w imprezie. Jak stwierdził dalej MF, jeżeli odpłatności za zorganizowanie imprezy dokonano ryczałtowo, koszt całkowity należy podzielić przez liczbę wszystkich pracowników (jeśli impreza miała charakter obowiązkowy) lub przez liczbę pracowników, którzy deklarowali chęć wzięcia w niej udziału, a następnie przypisać tak obliczoną kwotę do przychodu ze stosunku pracy uczestników imprezy.

Zgodnie ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażonym w wyroku z dnia 3 czerwca 1998 r., sygn. akt I SA/Ka 1719/96, ewentualne trudności towarzyszące indywidualizacji świadczeń na rzecz poszczególnych pracowników mają charakter drugorzędny i nie mogą wpływać na byt i zakres obowiązku podatkowego. Na wysokość przychodu pracownika powstałego w związku z jego uczestnictwem w imprezie integracyjnej nie wpływa poziom wykorzystania poszczególnych atrakcji przewidzianych dla uczestników, bowiem cena, którą uiszczał pracodawca za zorganizowanie imprezy nie była uzależniona od stopnia skonsumowania tych atrakcji przez pracowników. Innymi słowy, z podatkowego punktu widzenia bez znaczenia jest ile i jakie dania i napoje skonsumował pracownik, jak również czy brał udział i w jakim zakresie skorzystał z atrakcji przewidzianych podczas imprezy. Zarówno kwoty dofinansowania przekraczające limit kwotowy powyższego zwolnienia jak i wartość nieodpłatnych świadczeń, z tytułu uczestnictwa pracownika w imprezie integracyjnej, stanowią przychód pracownika ze stosunku pracy, od którego płatnik ma obowiązek obliczyć, pobrać i odprowadzić zaliczkę na podatek dochodowy według zasad określonych w art. 31, 32 i 38 updof.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w najnowszym orzecznictwie NSA pojawia się zdanie przeciwne, co do ustalenia faktycznego przychodu pracownika i w konsekwencji powstania obowiązku podatkowego. Jak stwierdził NSA w wyroku z 17 maja 2013 r. (II FSK 1812/11), o „wartości” otrzymanych świadczeń (zarówno w „naturze”, jak też „innych nieodpłatnych” świadczeń) możemy mówić tylko wówczas, gdy świadczenia dla każdego danego pracownika będą mogły być wyrażone w pieniądzu lub innym środku płatniczym. Z kolei ten zabieg musi wiązać się z jednoznacznym przypisaniem określonej ilości (np. wagi, objętości, sztuk) poczęstunku dla każdego danego pracownika. Jeśli zatem na takim spotkaniu nie podaje się dań w sposób wyodrębniony dla każdej osoby (pracownika), to wówczas wykluczona zostaje możliwość obliczenia wartości świadczenia (posiłku) i jego przypisania każdemu uczestniczącemu w spotkaniu pracownikowi. Jak stwierdził dalej NSA, mając na uwadze powyższe wywody, za niedopuszczalne należy uznać ustalanie wartości świadczenia dla przychodów poszczególnych pracowników poprzez dzielenie faktycznie poniesionych kosztów na ilość pracowników, którzy skorzystali z możliwości udziału w spotkaniu. Dokonywanie bowiem takich matematycznych czynności obliczenia wartości świadczenia dla przychodów pracowników ustawodawca nie przewidział w jakichkolwiek przepisach prawa.

Podobne stanowisko zajął NSA w wyroku z 25 kwietnia 2013 r. (II FSK 1828/11), stwierdzając, że: „(...) w przypadku, gdy wartości świadczeń nieodpłatnych nie można przyporządkować do świadczeń uzyskiwanych przez konkretnego pracownika – bez względu na to, czy skorzystał on z poczęstunku, czy też nie (ewentualnie, w jakim zakresie to nastąpiło), brak jest podstaw do ustalenia przychodu z tytułu świadczeń nieodpłatnych w związku z organizacją przez pracodawcę imprez integracyjnych. W takiej bowiem sytuacji nie można stwierdzić, czy pracownik w istocie otrzymał określone świadczenie i jaka jest jego wartość. Przychód nie może bowiem zostać hipotetycznie przypisany podatnikowi, lecz musi zostać ustalony zgodnie ze wskazaniami zawartymi w treści art. 11 ust. 1 i ust. 2a pkt 1–4 w związku z art. 12 ust. 1 i 3 u.p.d.o.f. (...)”.

Zbieżne poglądy zostały wyrażone w wyrokach NSA: z 11 stycznia 2011 r. (II FSK 1531/09), z 24 stycznia 2013 r. (II FSK 1064/11) oraz z 20 lutego 2013 r. (II FSK 1256/11).

Wskazać również należy, że nie wyklucza zastosowania zwolnienia podatkowego sytuacja, gdy z ZFŚS pokrywana jest część należności za wigilię zakładową, a pozostałą kwotę finansuje pracownik z własnych środków.

3. Wypoczynek wakacyjny:

W przypadku dofinansowania zorganizowanych wczasów rodzinnych pracownika ze środków pochodzących z ZFŚS, wolna od podatku będzie jedynie kwota świadczenia przypadająca na dzieci i młodzież (pod warunkiem że nie ukończyły 18 lat). Zwolnienie to stanowi niezależną podstawę do nienaliczenia podatku od dochodu, w stosunku do tej, o której mowa w art. 21 ust. 1 pkt 67 upodf. Natomiast kwota przypadająca na pozostałych członków rodziny powiększy dochód pracownika. Wolne od podatku, zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 78 upodf, są wyłącznie dopłaty do wypoczynku zorganizowanego przez podmioty prowadzące działalność w tym zakresie, w formie wczasów, kolonii, obozów i zimowisk, w tym również połączonego z nauką, pobytu na leczeniu sanatoryjnym, w placówkach leczniczo-sanatoryjnych, rehabilitacyjno-szkoleniowych i leczniczo-opiekuńczych oraz przejazdów związanych z tym wypoczynkiem i pobytem na leczeniu – dzieci i młodzieży do lat 18:

- z funduszu socjalnego, ZFŚS oraz zgodnie z odrębnymi przepisami wydanymi przez właściwego ministra – niezależnie od ich wysokości,
- z innych źródeł – do wysokości nieprzekraczającej w roku kwoty 760 zł.

Świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS nie podlegają oskładkowaniu (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia składkowego).

Dopłaty dla emerytów i rencistów (byłych pracowników jednostki) na podstawie przepisu art. 21 ust. 1 pkt 38 updof w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2011 r. korzystają ze zwolnienia od podatku w limitowanym zakresie do wysokości 2280 zł w skali roku. Powyżej tej kwoty – wypłata świadczenia pieniężnego z ZFŚS dla emerytów i rencistów, których łączył uprzednio z zakładem pracy stosunek pracy (służbowy), podlega opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 10% należności (art. 30 ust. 1 pkt 4 updof). Dla byłych pracowników zaś – obecnie emerytów i rencistów – takie dofinansowanie stanowi przychód z innych źródeł.

4. Zapomogi:

Należy wskazać na istotne rozróżnienie zapomogi doraźnej i zapomogi losowej. Jak wskazał Dyrektor Izby Skarbowej w Poznaniu w interpretacji indywidualnej z dnia 01.08.2013 r. nr ILPB1/415-619/13-2/AG, zgodnie art. 21 ust. 1 pkt 26 u.p.d.o.f, wolne od podatku dochodowego są zapomogi otrzymane w przypadku indywidualnych zdarzeń losowych, klęsk żywiołowych, długotrwałej choroby lub śmierci - do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł, z zastrzeżeniem pkt 40 i 79. Jak wskazał, pod pojęciem „indywidualnego zdarzenia losowego” można rozumieć wszelkie nagłe, niespodziewane, pojedyncze zdarzenia wywołane przyczynami zewnętrznymi, których nie można przewidzieć, a które są niezależne od człowieka, nawet przy zachowaniu należytej staranności jak np. kradzieże, włamania, zniszczenie domu lub mieszkania spowodowane zalaniem wodą lub pożarem, nieszczęśliwe wypadki powodujące uszczerbek na zdrowiu, śmierć. Odnosnie zapomogi doraźnej, korzysta ona z ogólnego zwolnienia o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 67 updof. Obydwie zapomogi wolne są od składek na ubezpieczenia społeczne.

3. ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. IGNACEGO ŁUKASIEWICZA W POLICACH

3.1 REGULAMIN ZAKŁADOWEGO FUNDUSZU ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

3.1.1 Zagadnienia ogólne.

W latach 2012/2013 w Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach (dalej zwanym Zespół Szkół) obowiązywały trzy wersje Regulaminu Funduszu. Pierwsza wersja obowiązywała do 20 czerwca 2012 r., kiedy to aneksem nr 9 do Regulaminu (zatwierdzonym przez działające w placówce związki zawodowe) zmieniono część IV i VI. Kolejna wersja obowiązywała od 21 czerwca 2012 r. do 24 czerwca 2013 r. kiedy to zarządzeniem dyrektora nr 7/2013 z dnia 24 czerwca 2013 r. w sprawie wprowadzenia tekstu jednolitego Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w ZS w Policach, wprowadzono wersję obowiązującą do chwili obecnej. Zmiany z czerwca 2013 r. zostały uzgodnione z funkcjonującymi w placówce związkami zawodowymi tj. ZNP i Solidarność. Niniejsze opracowanie będzie dotyczyć jedynie ostatniej, obowiązującej wersji Regulaminu, co do której obecnie toczony są uzgodnienia ze związkami w sprawie zmiany (patrz pkt 3.3.3).

3.1.2 Osoby uprawnione do korzystania z Funduszu.

Zgodnie z § 14 ust. 2 Regulaminu, do korzystania z Funduszu uprawnieni są:

- 1) pracownicy zatrudnieni na podstawie stosunku pracy niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy oraz od wymiaru czasu pracy,
- 2) pracownicy przebywający na urloпах macierzyńskich, wychowawczych i innych z wyłączeniem urloпов bezpłatnych,
- 3) emeryci i renciści, którzy rozwiązali ze Szkoła umowę o pracę w związku z przejściem na emeryturę i rentę,
- 4) dzieci osób, o których mowa w pkt 1-3, pozostające na ich utrzymaniu.

Zgodnie z § 14 ust. 1 Regulaminu, do wypłaty świadczenia urlopowego z Funduszu uprawnieni są wszyscy nauczyciele, w tym nauczyciele przebywający na urloпах macierzyńskich, wychowawczych i płatnych urloпах dla poratowania zdrowia.

Ocena:

Wskazać należy, że nieprawidłowe jest wyłączenie od korzystania z funduszu nauczycieli emerytów, którzy przechodząc na emeryturę byli zatrudnieni na podstawie mianowania (regulamin obejmuje wyłącznie emerytów, którzy w związku z przejściem na

emeryturę rozwiązyali wyłącznie umowę o pracę). Jak wynika jednak z praktyki funkcjonowania Funduszu w jednostce, emeryci otrzymywali świadczenia bez względu na rodzaj stosunku pracy, jaki uprzednio łączył ich z placówką, sytuacja ta musi jednak zostać unormowana w Regulaminie. Należy również wskazać, że katalog osób uprawnionych w bardzo wąskim zakresie obejmuje rodziny pracowników i emerytów/rencistów, ograniczając te osoby jedynie do pozostających na utrzymaniu dzieci, co jednak jest sytuacją z prawnego punktu widzenia dopuszczalną.

3.1.3 Rodzaje działalności socjalnej.

Zgodnie z § 10 Regulaminu, środki z Funduszu przeznaczone są na:

- 1) świadczenie urlopowe dla nauczycieli
- 2) bezzwrotną pomoc materialno – rzeczową lub finansową, tj. zapomogi w związku z:
 - a) indywidualnymi zdarzeniami losowymi, związanymi ze stratą materialną (np. kradzież, pożar, klęski żywiołowe itd.),
 - b) trudną sytuacją materialną tj. niskim dochodem przypadającym na jednego członka rodziny uprawnionego,
 - c) długotrwałą chorobą,
 - d) śmiercią członka najbliższej rodziny uprawnionego,
- 3) bezzwrotną pomoc socjalną:
 - a) finansowanie form krajowego i zagranicznego wypoczynku:
 - wypoczynek zorganizowany przez uprawnionego we własnym zakresie tj. „wczasy pod gruszą”
 - dofinansowanie kosztów zorganizowanego wypoczynku dzieci uprawnionych (tj. kolonie, obozy, zimowiska, pobyty leczniczo-sanatoryjne),
 - dofinansowanie wycieczek krajowych i zagranicznych organizowanych przez Szkołę,
 - b) dofinansowanie działalności kulturalno-oświatowej, w szczególności dofinansowanie zakupu biletów raz w roku dla uprawnionego, dofinansowanie imprez okolicznościowych i sportowo rekreacyjnych, organizowanych przez Szkołę,
- 4) finansowanie świadczeń rzeczowo - materialnych
- 5) dofinansowanie imprez kulturalno – oświatowych i sportowo – rekreacyjnych o charakterze integracyjnym oraz wydatki okolicznościowe
- 6) zwrotne pożyczki mieszkaniowe

Ocena:

Ze środków Funduszu nie należy finansować wydatków okolicznościowych. Odnosnie imprez integracyjnych i poprawności w finansowaniu z Funduszu ich organizacji, wskazać należy, iż według zgromadzonej dokumentacji i oświadczeń dyrektora oraz członków Komisji imprezy takie w latach 2012/2013, nie były organizowane. Nie mniej jednak brak jest w regulaminie reguł dotyczących sposobów ich dofinansowania.

3.1.4 Zasady przyznawania środków z Funduszu.

Zgodnie z § 12 Regulaminu, przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się, poza świadczeniem urlopowym dla nauczycieli i zapomogą przyznaną w związku ze śmiercią najbliższego członka rodziny, od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Jak stanowi § 13 ust. 1 Regulaminu, kryterium przyznawania i ustalania wysokości świadczeń z Funduszu jest przeciętny dochód z ostatnich trzech miesięcy na członka rodziny, obliczany na podstawie danych zawartych w oświadczeniu o dochodach.

Ocena:

O ile brak stosowania kryterium socjalnego odnośnie świadczenia urlopowego dla nauczycieli wynika wprost z art. 53 ust. 1a KN, to niezrozumiały jest brak jego stosowania w stosunku do zapomogi, z tytułu śmierci członka rodziny osoby uprawnionej (szczególnie, iż w przypadku innych zdarzeń losowych, kryterium socjalne nie zostało wyłączone). Wskazać również należy, iż § 13 ust. 1 Regulaminu, definiuje kryterium socjalne o którym mowa w § 12 Regulaminu, poprzez wskazanie, iż sytuację życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej, określa się przy przyznawaniu świadczeń wyłącznie na podstawie przeciętnego dochodu na członka rodziny. Takie ujęcie wskazanego kryterium, szczególnie w kontekście przyznawania zapomóg, należy uznać za zbyt wąskie.

3.1.5 Tryb ubiegania się o świadczenia z funduszu.

Zgodnie z § 11 ust. 1 Regulaminu, świadczenia z Funduszu udzielane są na wniosek osób uprawnionych, wniosek może złożyć również Dyrektor oraz organizacja związków zawodowych. Jak stanowi § 13 ust. 1 Regulaminu, kryterium przyznawania i ustalania wysokości świadczeń z Funduszu, jest przeciętny dochód z ostatnich trzech miesięcy na członka rodziny, obliczany na podstawie danych zawartych w oświadczeniu o dochodach

osiąganych ze wszystkich źródeł i dochodów wszystkich członków wspólnego gospodarstwa domowego, za ostatnie trzy miesiące kalendarzowe występujące bezpośrednio przed datą złożenia wniosku.

Ocena:

W § 13 ust. 1 Regulaminu, który kształtuje mechanizm ustalania sytuacji dochodowej uprawnionego, posłużono się zarówno słowem „rodzina” jak i wyrażeniem „gospodarstwo domowe”. Brak jest w Regulaminie definicji tych pojęć, nie jasny pozostaje również ich stosunek zakresowy, stąd trudno jednoznacznie wskazać osoby, które należy brać pod uwagę przy ustalaniu sytuacji materialnej osoby uprawnionej – należy wprowadzić stosowną definicję tych pojęć, względnie zdecydować się na jedno z nich i również je zdefiniować.

W § 17 ust. 2, 3 i 4 Regulaminu wskazano szereg świadczeń, co do których nie ustalono tabeli progów dofinansowania.

Ocena:

Należy wprowadzić stosowane tabele.

Zgodnie z § 23 Regulaminu, przy przyznawaniu świadczeń w ramach działalności socjalnej bierze się pod uwagę w następującej kolejności: osoby najdłużej niekorzystające z Funduszu, osoby o niskim dochodzie na osobę w rodzinie, osoby samotnie wychowujące dzieci, osoby posiadające rodziny wielodzietne, osoby mające dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają specjalnej opieki i leczenia, osoby posiadające najdłuższy staż pracy.

Ocena:

Powyższy przepis wprowadza kryterium odnośnie kolejności w przyznawaniu świadczeń, szeregując osoby posiadające wskazane w nim cechy. Trudno wskazać w jakie sposób powyższe kryterium miałyby być realizowane, zaś jak się okazuje w praktyce działania Funduszu w jednostce, przepis ten nie znajduje zastosowania.

Wskazać również należy, iż jak wynika z protokołów Komisji Socjalnej powstał problem co do interpretacji § 17 ust. 1 pkt 2 Regulaminu, tj. czy świadczenia z tytułu wypoczynku dla dzieci mają być przyznawane do wysokości przedstawionych faktur, nie więcej jednak niż procentowa wielkość kwoty bazowej wskazanej w zamieszczonej w tym przepisie tabeli, czy też kwoty te mają stanowić odpowiednio 60 % i 100 % kwoty bazowej.

Ocena:

W celu ustalenia prawidłowej interpretacji wskazanego przepisu, należy odnieść się do wykładni funkcjonalnej i wskazać, że ze względów podatkowych, poprawnym sposobem rozumienia tego przepisu, jest dofinansowanie wypoczynku dzieci do wysokości przedstawionych faktur (nie więcej jednak niż ustalone w tym przepisie progi). Jak stanowi bowiem art. 21 ust. 1 pkt 78 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, świadczenia o których stanowi § 17 ust. 1 pkt 2 Regulaminu, pozostają wolne od podatku, trzeba jednak wskazać, iż podatnik w celu uzyskania zwolnienia musi wykazać faktycznie poniesione koszty, odpowiednio do kwoty dofinansowania. Przepis § 17 ust. 1 pkt 2 Regulaminu należy zatem interpretować w ten sposób, iż kwota dofinansowania powinna odpowiadać kwocie z faktury z tym, że nie więcej niż odpowiednio 60 % albo 100 % kwoty bazowej. Przepis ten wymaga doprecyzowania.

3.1.6 Zasady funkcjonowania Komisji Socjalnej.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Regulaminu, decyzja dyrektora o przyznaniu bądź nieprzyznaniu środków z Funduszu, wymaga uprzedniej opinii Komisji Socjalnej. Zgodnie z § 6 ust. 3 Regulaminu, dyrektor może zmienić ustalenia Komisji, jeżeli są one sprzeczne z Regulaminem.

Ocena:

Wskazać należy, iż przepis § 6 ust. 3 Regulaminu w dość istotny sposób ogranicza kompetencje dyrektora do ustalania we własnym zakresie wysokości świadczeń przyznanych z Funduszu. W przypadku, w którym nie zgodziłby się on z decyzją Komisji odnośnie danego świadczenia, w celu przyznania świadczenia w innej wysokości lub odmowy jego przyznania, musiałby wykazać sprzeczność decyzji Komisji z Regulaminem. Sytuacja ta nie jest jednak w żaden sposób niezgodna z prawem.

Brak jest w Regulaminie Funduszu procedury działania Komisji Socjalnej, co przy tak dużej ilości członków (9 osób), może skutecznie sparaliżować jej prace. Jak się okazało, sytuacja taka miała miejsce w praktyce (patrz pkt 3.3.3). Brak jest również wskazania, kto wybiera członków Komisji, albowiem stwierdzenie, że członków Komisji powołuje Dyrektor nie jest w tym przypadku jednoznaczne z twierdzeniem, że są oni przez niego wybierani. Byłaby to zresztą sytuacja niekorzystna z punktu widzenia działania Funduszu. Należy zatem uregulować procedurę pracy Komisji oraz procedurę jej wyboru (patrz pkt 1.1.7)

3.1.7 Zalecenia:

Ze względu na to, iż zarówno dyrektor placówki jak i związki zawodowe od dłuższego czasu prowadzą uzgodnienia w sprawie zmian w Regulaminie (patrz pkt 3.3.3), niemożliwym wydaje się w tej sytuacji wprowadzenie całkowicie nowego Regulaminu. Po dokonaniu sprawdzenia zmian proponowanych przez dyrektora placówki jak i ZNP stwierdzono, iż zmiany te są poprawne i konieczne, poza zaproponowaną przez związek zawodowy ZNP zmianą dotyczącą ustalenia tabeli progów dofinansowania, o czym pouczono dyrektora placówki. Nie są to jednak zmiany wystarczające, gdyż nie obejmują wszystkich uchybień wskazanych w niniejszym opracowaniu, zarówno w rozdziale dotyczącym Regulaminu Funduszu jak i rozdziale dotyczącym funkcjonowania Funduszu. Również korespondencyjny tryb uzgadniania zmian nie wydaje się funkcjonować w sposób prawidłowy, szczególnie ze względu na fakt, iż uzgodnienia prowadzone są z dwoma związkami na raz. Wydaje się, że najlepszym rozwiązaniem tej sytuacji byłoby zorganizowanie spotkania w celu uzgodnienia treści Regulaminu, w którym udział wzięliby dyrektor, przedstawiciele związków zawodowych i osoba sporządzająca niniejsze opracowanie.

3.2 FINANSE FUNDUSZU

3.2.1 Odpis

W 2012 r. dokonano naliczenia odpisu w wysokości 356302,5 zł (po korekcie).

Według otrzymanego od głównej księgowej dokumentu odpis naliczono w sposób następujący:

Pracownicy pedagogiczni – 85,69 etaty x 2879,91 zł = 246779,49 zł

Pracownicy niepedagogiczni – 53,5 etatów x 1093,93 zł = 58525,26 zł

Emeryci pedagogiczni – 32 osoby = 47715,99 zł

Emeryci niepedagogiczni – 18 osób x 182,32 zł = 3281,76 zł.

W 2013 r. dokonano naliczenia odpisu w wysokości 352505,77 zł (po korekcie).

Według otrzymanego od głównej księgowej dokumentu odpis naliczono w sposób następujący:

Pracownicy pedagogiczni – 83,04 etaty x 2879,91 zł = 239147,73 zł

Pracownicy niepedagogiczni – 57,33 etatów x 1093,93 zł = 62715,07 zł

Emeryci pedagogiczni – 31 osób = 47361,27 zł

Emeryci niepedagogiczni – 18 osób x 182,32 zł = 3281,76 zł

Dokonano sprawdzenia stanu etatów na podstawie zestawienia przygotowanego przez pracownika Zespołu Szkół:

Stan etatów pedagogicznych w 2013 r.

2013		Początek	Koniec	Średnia
I	01.01 -			
	31.01	85,35	85,35	85,35
II	01.02 -			
	28.02	85,35	85,35	85,35
III	01.03 -			
	31.03	85,74	86,52	86,13
IV	01.04 -			
	30.04	85,74	85,74	85,74
V	01.05 -			
	31.05	84,96	84,96	84,96
VI	01.06 -			
	30.06	84,96	84,96	84,96
VII	01.07 -			
	31.07	81,02	81,02	81,02
VIII	01.08 -			
	31.08	81,02	81,02	81,02
IX	01.09 -			
	30.09	79,65	79,65	79,65
X	01.10 -			
	31.10	79,83	79,85	79,84
XI	01.11 -			
	30.11	80,65	80,65	80,65
XII	01.12 -			
	31.12	81,05	81,05	81,05
Średnia		82,98		

Stan etatów niepedagogicznych w 2013 r.

2013		Początek	Koniec	Średnia
I	01.01	-		
	31.01	53,50	53,50	53,50
II	01.02	-		
	28.02	55,50	55,50	55,50
III	01.03	-		
	31.03	57,50	57,50	57,50
IV	01.04	-		
	30.04	58,50	58,50	58,50
V	01.05	-		
	31.05	57,50	57,50	57,50
VI	01.06	-		
	30.06	58,50	58,50	58,50
VII	01.07	-		
	31.07	57,50	57,50	57,50
VIII	01.08	-		
	31.08	58,50	58,50	58,50
IX	01.09	-		
	30.09	58,50	58,50	58,50
X	01.10	-		
	31.10	57,50	57,50	57,50
XI	01.11	-		
	30.11	57,50	57,50	57,50
XII	01.12	-		
	31.12	57,50	57,50	57,50
Średnia		57,33		

Stan etatów pedagogicznych w 2012 r.

2012		Początek	Koniec	Średnia
I	01.01	-	86,71	86,71

	31.01			
II	01.02	-		
	28.02	86,71	86,71	86,71
III	01.03	-		
	31.03	86,71	86,71	86,71
IV	01.04	-		
	30.04	86,71	86,71	86,71
V	01.05	-		
	31.05	86,71	86,71	86,71
VI	01.06	-		
	30.06	86,71	84,30	85,51
VII	01.07	-		
	31.07	84,30	84,30	84,30
VIII	01.08	-		
	31.08	84,30	83,38	83,84
IX	01.09	-		
	30.09	83,38	85,69	84,54
X	01.10	-		
	31.10	85,69	85,69	85,69
XI	01.11	-		
	30.11	85,69	85,69	85,69
XII	01.12	-		
	31.12	85,69	85,69	85,69
Średnia			85,73	

Stan etatów niepedagogicznych w 2012 r.

2012		Początek	Koniec	Średnia
I	01.01	-		
	31.01	52,00	52,00	52,00
II	01.02	-		
	28.02	52,00	52,00	52,00

	01.03	-			
III	31.03		52,00	52,00	52,00
	01.04	-			
IV	30.04		52,00	54,00	53,00
	01.05	-			
V	31.05		53,00	53,00	53,00
	01.06	-			
VI	30.06		53,00	54,00	53,50
	01.07	-			
VII	31.07		54,00	54,00	54,00
	01.08	-			
VIII	31.08		54,00	54,00	54,00
	01.09	-			
IX	30.09		54,00	54,00	54,00
	01.10	-			
X	31.10		54,50	54,50	54,50
	01.11	-			
XI	30.11		54,50	54,50	54,50
	01.12	-			
XII	31.12		54,50	52,50	53,50
Średnia					53,33

W oparciu o przygotowane zestawienie etatów pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych oraz stosując odpowiednie wskaźniki wyliczono, że odpis winien wynieść:

W 2012 r.:

Pracownicy pedagogiczni – 85,73 etaty x 2879,91 zł = 246894,68 zł – naliczono odpis za niski o 115,19 zł.

Pracownicy niepedagogiczni – 53,33 etatów x 1093,93 zł = 58339,29 zł – naliczono odpis za wysoki o 185,97 zł.

Emeryci pedagogiczni – 32 osoby łączny miesięczny dochód $79\,526,65 * 12 * 5\% = 47\,715,99$ zł – odpis naliczono prawidłowo.

Emeryci niepedagogiczni – 18 osób $* 182,32 \text{ zł} = 3\,281,76 \text{ zł}$ – odpis naliczono prawidłowo.

W 2013 r.:

Pracownicy pedagogiczni – 82,98 etaty $x 2\,879,91 \text{ zł} = 238\,974,93$ – naliczono odpis za wysoki o 172,8 zł.

Pracownicy niepedagogiczni – 57,33 etatów $x 1\,093,93 \text{ zł} = 62\,715,10 \text{ zł}$ – odpis naliczono prawidłowo.

Emeryci pedagogiczni – 31 osób łączny miesięczny dochód $78\,759,31 * 12 * 5\% = 47\,255,59 \text{ zł}$ – odpis naliczono prawidłowo.

Emeryci niepedagogiczni – 18 osób $* 182,32 \text{ zł} = 3\,281,76 \text{ zł}$ – odpis naliczono prawidłowo

3.2.2 Plan kont i ewidencja

3.2.3 Plan finansowy i sprawozdanie z wykonania planu

W latach 2012/2013 nie sporządzano planu Funduszu ani dokumentu świadczącego o tym, na co i w jakiej wysokości przeznaczono środki. Wg. wyjaśnień dyrektora, za plan funduszu należy poczytywać zbiór przepisów wskazanych w § 10 Regulaminu. W paragrafie tym, wskazano procentowy podział środków Funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej. Podnieść należy, że ujęte tam wartości procentowe nie sposób zsumować do liczby 100 %, a nadto, takie ustalenie planu Funduszu pozostaje nieczytelne, gdyż bez dodatkowych wyliczeń przy udziale działu księgowości, nie sposób wskazać jaką wielkość środków można wykorzystać na poszczególne rodzaje działalności. Podnieść również należy, że zgodnie z § 6 ust. 4 Regulaminu, główny księgowy w placówce zobligowany jest do sporządzenia planu finansowanego na dany rok, czego, jak już było wskazane, nie uczyniono. Nieprawidłowe pozostaje również niesporządzanie co roku sprawozdania z wykorzystania środków Funduszu, mimo, iż obowiązek taki został przewidziany w § 6 ust. 5 Regulaminu.

3.2.4 Należności publicznoprawne dotyczące przyznanych świadczeń z Funduszu.

2012 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
02.07.2012	Tak	120,00	98,00	
02.07.2012	Nie	380,00	380,00	
12.12.2012	Tak	340,00	279,00	
			757,00	

2012 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
02.07.2012	Tak	120,00	98,00	
02.07.2012	Nie	380,00	380,00	
12.12.2012	Tak	340,00	279,00	
			757,00	

2012 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
02.07.2012	Tak	1213,93	994,93	
02.07.2012	Nie	380,00	380,00	
12.12.2012	Tak	340,00	279,00	
			1653,93	

2012 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
02.07.2012	Tak	910,00	746,00	
02.07.2012	Nie	380,00	380,00	
12.12.2012	Tak	500,00	410,00	
			1536,00	

2012 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
02.07.2012	Tak	1213,93	994,93	
02.07.2012	Nie	380,00	380,00	
12.12.2012	Tak	340,00	279,00	
			1653,93	

2013 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
09.07.2013	Tak	276,36	226,36	
09.07.2013	Nie	380,00	380,00	
18.12.2013	Tak	400,00	328,00	
			934,36	

2013 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
09.07.2013	Tak	276,36	226,36	
09.07.2013	Nie	380,00	380,00	
18.12.2013	Tak	400,00	328,00	
			934,36	

2013 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
09.07.2013	Tak	1370,29	1123,29	
09.07.2013	Nie	380,00	380,00	
18.12.2013	Tak	400,00	328,00	
			1831,29	

2013 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
09.07.2013	Tak	1291,27	915,27	
09.07.2013	Nie	380,00	380,00	
18.12.2013	Tak	600,00	348,00	
18.12.2013	Nie	800,00	800,00	
			2443,27	

2013 rok				Ocena:
Data świadczenia	Podatek	Kwota brutto (zł)	Do wypłaty (zł)	Poprawnie
09.07.2013	Tak	1370,29	1123,29	
09.07.2013	Nie	380,00	380,00	
18.12.2013	Tak	400,00	328,00	
			1831,29	

3.3 FUNKCJONOWANIE FUNDUSZU.

3.3.1 Przyznawanie świadczeń.

Decyzje o przyznaniu świadczeń z Funduszu podejmuje dyrektor placówki, po uprzednim uzyskaniu opinii Komisji Socjalnej. W latach 2012/2013 spotkania Komisji odbywały się regularnie, każdy z protokołów posiedzenia Komisji Socjalnej zawiera datę posiedzenia, wymienia osoby, które otrzymały świadczenia i rodzaje tych świadczeń. Protokoły podpisane są przez członków Komisji oraz zatwierdzone przez Dyrektora. Tak sporządzony protokół stanowi podstawę dla działu księgowości, do wypłaty środków. Dyrektor nie bierze udziału w posiedzeniach Komisji, zaś wg. oświadczeń członków Komisji, jeżeli dyrektor nie zgadza się z decyzją Komisji, tworzony jest nowy protokół. Z racji takiej praktyki, nie sposób było sprawdzić (poza rozpytaniem członków Komisji i dyrektora), jak często i w jakim zakresie różniły się decyzje Komisji i dyrektora.

W 2013 r. Komisja spotkała się czterokrotnie, zdarzyła się też sytuacja, iż dyrektor podjął decyzje o wypłacie środków bez udziału Komisji.

W 2013 r. środki przyznawano w następujący sposób:

10.12.2013 r. - brak posiedzenia Komisji, Dyrektor jedynie we własnym zakresie podjął decyzje o przyznaniu środków. Na okoliczność tą został stworzony dokument z którego wynika, iż przyznano:

a) zapomogi:

- doraźne:

800 zł - prawidłowo.

800 zł – osoba ta wykazała dochód na osobę w rodzinie 883,17 zł i jest to dochód, który przekracza połowę minimalnego wynagrodzenia, a więc zgodnie z Regulaminem Funduszu, zapomoga nie powinna być udzielona – niepoprawnie.

- losowe:

800 zł - złożono wniosek o zapomogę doraźną i losową z tytułu śmierci, przyznano jedynie zapomogę z tytułu śmierci (poprawnie), nie przyznano zapomogi doraźnej mimo prawidłowego uzasadnienia i podstawy w regulaminie do wypłaty, brak jest uzasadnienia odmowy – niepoprawnie.

159,8 zł – uprawniona przedstawiła zaświadczenie o chorobie przewlekłej, faktury za leki na kwotę 447,35 zł, wykazała dochód na osobę w rodzinie 642 zł – przyznana zapomoga okazała się za niska, albowiem zgodnie z Regulaminem Funduszu powinna w tym przypadku odpowiadać wysokości przedstawionych faktur – niepoprawnie.

Dyrektor podjął decyzję o nieprzyznawaniu zapomóg doraźnych oraz ze względów regulaminowych – miesięczny dochód brutto na członka rodziny przekraczał 50 % najniższego dochodu w gospodarce narodowej tj. 800 zł - poprawnie.

Dyrektor podjął również decyzje o nieprzyznaniu zapomóg losowych (zdrowotnych) nauczycielom oraz emerytowanym nauczycielom i , którym zaproponowano złożenie wniosków o zapomogę zdrowotną do Starostwa Powiatowego w Policach- działanie to było nieprawidłowe (por. pkt 3.3.2)

b) świadczenia pieniężne:

Imię nazwisko	Świadczenie	Dochód na osobę w rodzinie
(administracja)	400 zł	Powyżej 1500 zł
(administracja)	400 zł	Powyżej 1500 zł
(emeryt)	400 zł	Powyżej 1500 zł
(nauczyciel)	400 zł	Powyżej 1500 zł
(nauczyciel)	400 zł	Powyżej 1500 zł
(nauczyciel)	600 zł	873,71 zł
	600 zł	857 zł

(administracja)		
██████████ (administracja)	600 zł	1217 zł

Ocena:

Wskazać należy, że zgodnie z §17 ust. 2 Regulaminu, finansowanie świadczeń rzeczowo-materialnych, np. świadczeń świątecznych, uzależnione jest od dochodu na członka rodziny. Kwotę bazową dofinansowania ustala każdorazowo Komisja Socjalna w zależności od środków na rachunku. Kwota dofinansowania nie została wskazana przez Komisję Socjalną, ani nawet przez przyznającego świadczenia bez udziału Komisji dyrektora. Brak jest również tabeli określającej progi dofinansowania. Wnioskować można jedynie, iż dyrektor jako kwotę bazową przyjął 600 zł, zaś jeśli chodzi o tabelę progów dofinansowania to zastosował tabelę dla świadczeń o których mowa w §17 ust. 1 Regulaminu (wskazuje na to przyjęty faktycznie przez dyrektora podział progów dofinansowania jak i odniesienie tego podziału do dochodu w rodzinie). Jednak nawet przy przyjęciu takiego założenia, osoby zarabiające powyżej 1500 zł powinny otrzymać 60% kwoty bazowej a więc 360 zł a nie 400 zł. Działanie dyrektora placówki nie miało oparcia w Regulaminie Funduszu zarówno co do działania bez udziału Komisji jak i sposobu ustalenia wysokości przyznanych środków – środki przyznano niepoprawnie.

27.09.13 r. w posiedzeniu Komisji uczestniczyli ██████████ (przewodnicząca), ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, ██████████.

Komisja przyznała:

a) zapomogi losowe:

██████████ 261,12 zł –poprawnie.

██████████ 443, 14 zł– zapomogę przyznano poprawnie, wskazać jednak należy, że wg. treści przedstawionych faktur zakupiono w większości suplementy i inne środki nie będące lekami, środki te nie mają nic wspólnego z wynikającą z zaświadczenia lekarskiego chorobą, sytuacja taka nie została jednak w żaden sposób uregulowana w Regulaminie, stąd też nie było podstaw do odmowy udzielania zapomogi.

Komisja wskazała, iż nie rozpatrzyła wniosków o przyznanie zapomóg losowych z uwagi na brak zaświadczenia lekarza o przewlekłej chorobie lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w stosunku do ██████████ i ██████████ – poprawnie.

Komisja wskazała, iż nie rozpatrzyła wniosków o przyznanie zapomóg doraźnych z uwagi na wysokość dochodu miesięcznego przypadającego na 1 osobę w rodzinie. Kwota dochodu uprawniająca do otrzymania zapomogi doraźnej nie może przekraczać połowy minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego przez GUS w przeliczeniu na członka rodziny. Nie przyznano zapomóg: [REDACTED] (1207,49 zł na osobę), [REDACTED] (1336zł na osobę) – poprawnie.

Komisja wskazała, iż nie rozpatrzyła wniosku o przyznanie pożyczki na cele mieszkaniowe [REDACTED] z powodu wykorzystania wszystkich środków przeznaczonych na ten cel w pierwszym kwartale br. – poprawnie.

3.07.2013 r. – w posiedzeniu Komisji uczestniczyli [REDACTED] (przewodnicząca), [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]. Komisja przyznała:

- a) świadczenia urlopowe dla nauczycieli - stwierdzono, że świadczenia urlopowe dla pracowników pedagogicznych zostaną wypłacone zgodnie z ustawą Karta Nauczyciela – brak listy – niepoprawnie.
- b) dofinansowanie do wypoczynku zorganizowanego we własnym zakresie dla pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych, emerytów i rencistów.

Imię nazwisko	Świadczenie	Dochód na osobę w rodzinie	Ocena:
[REDACTED] (administracja)	656,36	Powyżej 1500 zł	Poprawnie
[REDACTED] (administracja)	656,36	Powyżej 1500 zł	Poprawnie
[REDACTED] (emeryt)	656,36	Powyżej 1500 zł	Poprawnie
[REDACTED] (nauczyciel)	656,36	Powyżej 1500 zł	Poprawnie
[REDACTED] (nauczyciel)	656,36	Powyżej 1500 zł	Poprawnie
[REDACTED] (nauczyciel)	1093,93 zł	1137,86 zł	Poprawnie
[REDACTED] (administracja)	1093,93 zł	727, 50 (nie potwierdzony	Poprawnie

		zaświadczeniami)	
██████ (administracja)	1093,93 zł	869 zł (nie potwierdzony zaświadczeniami)	Poprawnie

c) dofinansowanie do wypoczynku dzieci:

Imię i nazwisko rodzica	Świadczenie	Kwota faktury	Dochód na osobę w rodzinie	Ocena
██████	330 zł	330 zł	727,50 (we wniosku wskazano, że wynagrodzenie za pracę uprawnionego wynosi 1270 zł brutto a więc poniżej minimalnego wynagrodzenia mimo, iż ██████ zatrudniona jest na pełen etat. Komisja nie wystąpiła o sprawdzenie tego faktu).	Poprawnie
██████	582 zł	582 zł	Powyżej 1500 zł	Poprawnie
██████	330 zł	330 zł	869	Poprawnie

d) zapomogi:

- losowe:

██████ 800 zł – wskazać należy, że uprawniona wpisała we wniosku dochód netto, przedstawiła faktury za leki na kwotę 61,24 zł i taką maksymalną kwotę zapomogi losowej mogła otrzymać – niepoprawnie.

- tytułu śmierci:

████████████████████ 400 zł – przyznana kwota okazała się za niska o 400 zł ze względu na § 16 ust. 6 Regulaminu – niepoprawnie.

██████████ 400 zł - przyznana kwota okazała się za niska o 400 zł ze względu na § 16 ust. 6 Regulaminu, z dokumentacji nie wynika z tytułu czyjej śmierci przyznano świadczenie – niepoprawnie.

- dorażne:

w protokole w niewłaściwej kategorii ujęto zapomogi dla ██████████, gdyż powinna otrzymać zapomogę losową (zdrowotną) w kwocie 61,24 zł, zaś doraźną w kwocie 800 zł – niepoprawnie.

27.08.2013 r. - dokonano zmiany nazewnictwa zapomóg doraźnych i losowych przyznanych w protokole Komisji z dnia 3.07.13 r. z na właściwe, podwyższono o 400 zł zapomogi z tytułu śmierci, tak aby były one zgodne z § 16 ust. 1 pkt 4 Regulaminu. Podwyższono kwoty dofinansowania do wypoczynku dzieci na skutek zmiany rozumienia § 17 ust. 1 pkt 2 Regulaminu w ten sposób, iż należna kwota dofinansowania to odpowiednio równo 100 % i równo 60 % kwoty bazowej a nie w wysokości przedstawionych faktur (nie więcej jednak niż kwota bazowa). Takie rozumienie nie jest jednak poprawne. Jak stanowi art. 21 ust. 1 pkt 78 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, świadczenia te pozostają wolne od podatku, trzeba jednak wskazać, iż podatnik w celu uzyskania zwolnienia musi wykazać faktycznie poniesione koszty odpowiednio do kwoty dofinansowania. Przepis § 17 ust. 1 pkt 2 Regulaminu wymaga doprecyzowania.

26.03.13 r. - do przyznanych świadczeń należy stosować Regulamin Funduszu, który obowiązywał od 21.06.2012r. do 24.05.2013 r. stanowiący tekst jednolity regulaminu, którego tekstu pierwotnego nie udało się ustalić, zaś tekst ten uwzględnia zmiany od 1.12.2000r. do 21.06.2012 r.

W posiedzeniu Komisji wzięli udział ██████████, ██████████, ██████████, ██████████ – brak quorum. Komisja przyznała:

a) zapomogi (w ówczesnie obowiązującym Regulaminie, brak jest progów i warunków przyznawania zapomóg):

- dorażne:

██████████ 800 zł , zbyt ogólne uzasadnienie, brak wskazania w jaki sposób obliczono dochód na członka rodziny, brak uzasadnienia Komisji – niepoprawnie.

- losowe (na zakup leków):

800 zł – uprawniony wykazał dochód powyżej 1000 zł na osobę w rodzinie, przedstawił faktury za zakup leków 892,18 zł + fakturę za turnus rehabilitacyjny, nie przedstawił odpowiedniego zaświadczenia lekarskiego – zaświadczenie lekarskie powinno zostać dołączone do każdego wniosku o zapomogę losową z tytułu zakupu leków – niepoprawnie.

469,8 zł – uprawniona przedstawiła faktury na kwotę 469,8 zł, na wniosku Komisja uczyniła wzmiankę, iż przyznano 800 zł podczas, gdy na protokole komisji widnieje kwota 469,8 zł

- z tytułu śmierci:

800 zł – zapomogę przyznano z tytułu śmierci ojca, przedstawione dokumenty w tym akt zgonu nie poświadczają, że osobą zmarłą był ojciec uprawnionej – niepoprawnie

b) pożyczki mieszkaniowe.

W 2012 r. środki przyznawano w następujący sposób:

11.12.2012 r. – do przyznanych świadczeń należy stosować Regulamin Funduszu, który obowiązywał od 21.06.2012r. do 24.05.2013 r. Brak informacji o składzie Komisji, protokół z posiedzenia jest podpisany jedynie przez przewodniczącą . Komisja przyznała:

- świadczenia pieniężne:

Imię i nazwisko	Świadczenie	Dochód na osobę w rodzinie	Ocena:
(administracja)	340 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
(administracja)	340 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
(emeryt)	340 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
(nauczyciel)	340 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
(nauczyciel)	340 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie

██████ (nauczyciel)	500 zł	691 zł	Poprawnie
██████ (administracja)	340 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
██████ (administracja)	340 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie

Wg. protokołu Komisja postanowiła, iż osoby o dochodzie poniżej 1000 zł na osobę w rodzinie otrzymają kwotę 500 zł zaś osoby o dochodzie na osobę w rodzinie poniżej 1000 zł otrzymają kwotę 340 zł – poprawnie.

Wnioski ██████ i ██████, w których wnioskodawcy określili dochód poniżej 1000 zł na członka rodziny, ze względu na brak dokumentów o dochodach, zostały rozpatrzone w grupie osób o dochodach powyżej 1000 zł na osobę – poprawnie.

Komisja nie przyznała świadczeń z tego tytułu:

██████ albowiem osoba ta była zatrudniona na umowę zlecenie – poprawnie.

██████ albowiem osoba ta była zatrudniona na umowę zlecenie – poprawnie.

██████ albowiem osoba ta była zatrudniona w Stowarzyszeniu na rzecz uczniów ZS – poprawnie.

b) zapomogi:

- dorażne:

██████ 750 zł – uprawniona wykazała dochód poniżej 700 zł na osobę w rodzinie, brak jest jednak uzasadnienia wniosku, jak również uzasadnienia Komisji co do przyznanego świadczenia – sytuacja taka jest niedopuszczalna, albowiem zapomoga doraźna z tytułu trudnej sytuacji materialnej jest świadczeniem uzależnionym od wystąpienia takiej sytuacji, która musi zostać opisana we wniosku – niepoprawnie.

- na zakup leków:

██████ 750 zł – poprawnie.

██████ 115,54 – uprawniona wykazała dochód na osobę w rodzinie w przedziale 701 – 875 zł z tym, że dołączyła do wniosku potwierdzenie otrzymywania świadczenia emerytalnego w kwocie 884,31 i wskazał, iż nie ma innych członków rodziny, to też dochód został zaniżony, przedstawiła również faktury za leki na kwotę 115,54 zł – niepoprawnie.

- tytułu śmierci członka rodziny:

- █████ 750 zł – uprawniony wskazał, iż zapomoga powinna zostać udzielona z tytułu śmierci ojca, przedstawiony akt zgonu nie wskazuje jednak na pokrewieństwo tych osób – niepoprawnie.

c) pożyczki mieszkaniowe.

9.10.2012 r. protokół nie zawiera informacji na temat składu Komisji, widnieje jedynie podpis przewodniczącego █████. Komisja przyznała:

a) zapomogi:

- losowe (na leki):

- █████ 724,71 zł – wnioskująca nie przedstawiła odpowiedniego zaświadczenia lekarskiego – niepoprawnie.

- z tytułu śmierci:

█████ 750 zł – poprawnie.

- doraźne:

█████ 750 zł – uprawniona nie wskazała powodów dla których ubiega się o zapomogę doraźną, brak również uzasadnienia Komisji co do przyznanej zapomogi - niepoprawnie

b) pożyczki mieszkaniowe.

26.06.2012 r. do przyznanych świadczeń należy stosować Regulamin Funduszu, który obowiązywał od 21.06.2012r. do 24.05.2013 r. Komisja przyznała:

a) świadczenia urlopowe – wskazano, iż wypłacono świadczenia zgodnie z Kartą Nauczyciela, brak jest jednak listy wypłat – niepoprawnie.

b) dofinansowanie do zorganizowanego wypoczynku we własnym zakresie:

Imię i nazwisko	Świadczenie	Dochód na osobę w rodzinie	Ocena:
█████ (administracja)	500	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
█████ (administracja)	500 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
█████ (emeryt)	500 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie

■■■■ (nauczyciel)	500 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
■■■■ (nauczyciel)	500 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
■■■■ (nauczyciel)	600 zł	691 zł	Poprawnie
■■■■ (administracja)	500 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie
■■■■ (administracja)	500 zł	Powyżej 1000 zł	Poprawnie

Wg. protokołu Komisja postanowiła, iż osoby o dochodzie poniżej 1000 zł na osobę w rodzinie otrzymają kwotę 600 zł zaś osoby o dochodzie na osobę w rodzinie poniżej 1000 zł otrzymają kwotę 600 zł –takie ustalenie progów stanowi niedostateczne uwzględnienie kryterium socjalnego przy podziale środków, albowiem zróżnicowanie dopłat w zależności od sytuacji materialnej jest zbyt małe.

Odmówiono wypłaty środków:

■■■■ albowiem była zatrudniona na umowę zlecenie – poprawnie.

c) dofinansowanie kosztów zorganizowanego wypoczynku dzieci pracowników:

■■■■ 521,64 – dochód na osobę w rodzinie uprawnionego kształtował się powyżej 700 zł, uprawniony przedstawił fakturę na kwotę 1460 zł, wskaźnik obliczono na kwotę 807,30 zł – poprawnie, wskazać jednak należy, że załącznik nr 4 do regulaminu nie precyzuje metody obliczenia wskaźnika, którą to metodę wydedukowano w drodze wnioskowania.

d) pożyczki mieszkaniowe.

e) zapomogi:

- doraźne:

■■■■ 750 zł – poprawnie

- na zakup leków:

■■■■ 750 zł – poprawnie

- z tytułu śmierci

■■■■ 750 zł – poprawnie

Negatywnie rozpatrzono wnioski o zapomogi:

- ■■■■, Komisja stwierdziła, że zapomogę na pokrycie kosztów leczenia męża proponuje rozpatrzyć ponownie na następnym posiedzeniu, po otrzymaniu informacji dotyczącej możliwości i wysokości otrzymania świadczenia z macierzystego zakładu pracy

męża – niepoprawnie, możliwość korzystania z Funduszu nie może być uzależniona, od możliwości korzystania z Funduszu w innym zakładzie pracy.

- [REDAKTOWANE], Komisja stwierdziła, że nie może przyznać zapomogi z tytułu zdarzenia losowego (kradzież) ze względów regulaminowych, dochód na członka rodziny przekracza 50 % minimalnego wynagrodzenia – poprawnie

20.03.2012 r. (obowiązuje regulamin przed zmianami z dnia 20 czerwca 2012 r.)

Komisja przyznała:

a) zapomogi:

- doraźne:

[REDAKTOWANE] 750 zł - poprawnie.

- na zakup leków:

[REDAKTOWANE] 697,10 zł – poprawnie.

- z tytułu śmierci:

[REDAKTOWANE] 750 zł – poprawnie.

b) pożyczki mieszkaniowe.

3.3.2 Skargi

Ze zgromadzonej dokumentacji wynika, że na działanie funduszu złożyło skargę troje pracowników. Sprawy te zostaną kolejno omówione.

1. Sprawa [REDAKTOWANE].

Pismem z dnia 29 października 2013 r. [REDAKTOWANE] wniosła o przyznanie jej zapomogi z losowej z Funduszu, w uzasadnieniu wskazując, iż zapomoga ta ma stanowić zwrot za poniesione przez nią wydatki na leki. Wnioskodawczyni załączyła do wniosku stosowne faktury, jak również zaświadczenie lekarskie, z którego wynika, że jest przewlekłe chora, wskazała także, że dochód na członka jej rodziny przekracza kwotę 1500 zł.

Protokołem z dnia 10 grudnia 2013 r. dyrektor Zespołu Szkół, postanowił nie przyznać zapomogi losowej [REDAKTOWANE], zaś jako uzasadnienie podjętej decyzji wskazał, iż [REDAKTOWANE] zaproponowano złożenie stosownego wniosku do Starostwa, w celu otrzymania zapomogi zdrowotnej.

W dniu 20 grudnia 2013 wpłynęła do dyrektora Zespołu Szkół skarga [REDAKTOWANE], w której skarżąca zwróciła się o uzasadnienie decyzji dyrektora odmawiającej jej świadczenia

z funduszu, w postaci zapomogi na zakup leków. Skarżąca wskazała, iż uzasadnienie odmowy przyznania świadczenia, którym była możliwość wystąpienia do Starostwa o uzyskanie zapomogi zdrowotnej, jest dla niej niezrozumiałe, gdyż z przepisów Regulaminu wynika, iż zapomoga taka przysługuje jej z Funduszu funkcjonującego w placówce, bez względu na możliwość otrzymania świadczenia ze Starostwa. Nadto wskazała, iż nie została poinformowana o możliwości złożenia stosowanego wniosku do starostwa.

Pismem z dnia 31 grudnia 2013 r. dyrektor Zespołu Szkół odpowiedział na powyższą skargę wskazując, że świadczenia z funduszu nie są świadczeniami „należnymi”, oprócz świadczeń urlopowych dla nauczycieli. Dyrektor przywołał również ustawową definicję działalności socjalnej a także wskazał, iż ze względu na tą definicję a także stan środków na rachunku, świadczenie o które wniosła skarżąca nie jest należne. W dalszej kolejności dyrektor pouczył skarżącą o możliwości złożenia stosownego wniosku do Starostwa, w celu uzyskania zapomogi zdrowotnej.

W sprawie należało zważyć, co następuje:

Zgodnie § 16 ust. 1 pkt 3 Regulaminu, bezzwrotna pomoc materialno-rzeczowa lub finansowa tj. zapomogi, przyznawana jest w związku z długotrwałą chorobą. Jak stanowi § 16 ust. 3 Regulaminu, osoba ubiegająca się o pomoc w przypadku długotrwałej choroby, obowiązana jest przedstawić zaświadczenie lekarza specjalisty, bądź lekarza rodzinnego o przewlekłej chorobie, lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, oraz faktury za zakupione leki. Zgodnie z § 16 ust. 5, osobie, której dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 1500 zł, przysługuje dofinansowanie w wysokości 50 % kosztów poniesionych na zakup leków, jednak nie więcej niż 50 % kwoty bazowej. Kwotę bazową stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia w danym roku. Dofinansowanie z tego tytułu przysługuje raz na kwartał.

Jak ustalono, [REDAKTED] nie otrzymała w ciągu ostatniego kwartału od chwili wniesienia wniosku, zapomogi z tytułu długotrwałej choroby. Również złożony przez nią wniosek a także stosowne załączniki odpowiadają dyspozycją przepisów Regulaminu, które wskazano powyżej. Przepisy te, przyznają uprawnienie do otrzymania zapomogi z tytułu długotrwałej choroby w sposób obligatoryjny, po spełnieniu wskazanych w nich warunków formalnych, zaś decyzja o przyznaniu zapomogi w myśl tych przepisów, jak i przepisów Regulaminu jako całości, nie jest uzależniona od dyskrecyjnej decyzji dyrektora.

Pomijając kwestie interpretacji użytego przez dyrektora wyrażenia „świadczenie należne”, wskazać należy, iż zapewne chodzi tu o roszczenie pracownika o wypłatę danego świadczenia z Funduszu. Roszczenie to, oparte jest każdorazowo na przepisach regulaminu i jest ono „należne”, czyli przysługuje ono, zawsze wtedy, kiedy przepisy regulaminu kształtują dane uprawnienie o ubieganie się o dane świadczenie. Roszczenie to bowiem, pozostaje korelatem tego uprawnienia. Nie można zatem in abstracto wyeliminować możliwości posiadania przez pracownika roszczenia o wypłatę środków z Funduszu, skoro środki z tego funduszu wg. ustawy o Funduszu i Regulaminu w jednostce, podlegają obligatoryjnemu podziałowi wśród osób uprawnionych wg. określonych zasad, wyrażonych w przepisach tych aktów prawnych. Zauważyć nadto należy, iż § 16 ust. 5 Regulaminu w sposób precyzyjny ustala kwotę dofinansowania i częstotliwość, z jaką dana osoba nabywa uprawnienie do uzyskania środków, co wyłącza uznaniowość decyzji dyrektora. Tym samym nietrafny pozostaje argument dyrektora placówki, że środki te „nie są należne”.

Na marginesie należy wskazać, że inaczej sytuacja przedstawia się w przypadku zapomóg, o których mowa w § 16 ust. 1 pkt 1 i 2 Regulaminu, gdzie w § 16 ust. 3 i 4, wprowadzono jedynie warunki formalne, uprawniające do wystąpienia o te zapomogi, jednakże nie określono kwot w jakich mają zostać przyznane. W tym przypadku, dla ustalenia tych kwot, zastosowanie powinien znaleźć przepis § 12 Regulaminu, który zawiera w sobie klauzulę generalną, za pomocą której dyrektor i Komisja Socjalna mogą w sposób uznaniowy (w zakresie zgodności ze wskazaną klauzulą), ustalać konkretną kwotę dofinansowania, odpowiednio do sytuacji uprawnionego.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, że decyzja dyrektora o odmowie nieprzyznania wnioskodawcy środków z funduszu, była nieprawidłowa. Na nieprawidłowość tą wpływa dodatkowo fakt, iż dyrektor podjął decyzję o nieprzyznaniu środków jednoosobowo, bez decyzji Komisji Socjalnej.

2. Sprawa [REDAKTOWANE]

Sprawa ta jest identyczna ze sprawą [REDAKTOWANE], zarówno co do okresu czasu, w którym miała miejsce jak i podstawy wniosku, jak również argumentacji wnioskującej oraz odpowiedzi dyrektora (która jest kopią odpowiedzi ze sprawy powyżej). Zwrócić należy jednak uwagę, iż w tej sprawie dyrektor Zespołu Szkół, skierował wyjaśnienie do Naczelnika Wydziału Edukacji i Kultury w Starostwie (pismo z dnia 29 stycznia 2014 r.

ZS.052.97.2014.AN), w którym wskazał, iż pomoc socjalna w postaci zapomóg, nie jest świadczeniem należnym, ale ma charakter uznaniowy, ze względu na obowiązek stosowania przy jej przyznawaniu kryteriów poza wynagrodzeniowych, wyłącznie socjalnych, zawartych w art. 8 ust. 1 ustawy o Funduszu.

Wskazać należy, że argumentacja dyrektora placówki w kontekście tej sprawy a także funkcjonującego w jednostce Regulaminu, jest błędna. Po pierwsze zauważyć należy, że kryterium wysokości wynagrodzenia, jest kryterium socjalnym. W stosunku do zapomóg związanych z długotrwałą chorobą, nie wprowadzono jednak żadnego kryterium, również dochodowego, albowiem w § 16 ust. 5 Regulaminu w sposób precyzyjny ustalono kwotę dofinansowania i częstotliwość z jaką dana osoba nabywa uprawnienie do uzyskania środków po spełnieniu wskazanych tam warunków formalnych. Gdyby nie wskazana regulacja, twierdzenie dyrektora mogłoby ewentualnie znaleźć uzasadnienie w kontekście przepisów ustawy, jak i pozostałych przepisów Regulaminu (jak ma to miejsce w stosunku do innych rodzajów zapomóg przewidzianych w Regulaminie).

Należy jednak zauważyć, że w niniejszej sprawie dyrektor odmawiając przyznania świadczenia, nawet nie uzasadnił swojej decyzji, tj. nie wskazał jakie okoliczności dotyczące sytuacji socjalnej wnioskodawcy wziął pod uwagę. Odmawiając przyznania świadczenia wskazał jedynie na możliwość złożenia przez wnioskującą stosownego wniosku do Starostwa, o zapomogę zdrowotną, argument ten w żaden sposób nie odnosi się jednak do kryterium socjalnego. Podnieść zatem raz jeszcze należy, że Regulamin nie nakłada obowiązku stosowania żadnego kryterium przy przyznawaniu zapomóg związanych z długotrwałą chorobą, poza złożeniem stosowanych zaświadczeń, faktur i wniosku. Jak już było wskazane, przy omówieniu poprzedniej sprawy, treść przepisów regulaminu w tym zakresie w zasadzie wyłącza uznaniowość decyzji dyrektora.

3. Sprawa [REDAKTOWANE]

Wnioskiem z dnia 14 listopada 2013 r., [REDAKTOWANE] wniósł o przyznanie mu zapomogi losowej z tytułu długotrwałej choroby (zapomogi na leki). Wnioskodawca załączył faktury za wykupione leki, jak również zaświadczenie lekarskie, z którego wynika, iż wymaga stałego leczenia i rehabilitacji. Jak wynika z załączonych faktur, kupił on leki na łączną kwotę 1941 zł, zaś po refundacji i udzielonych rabatach zapłacił kwotę 1313 zł. Wnioskodawca zakupił zarówno leki niezwiązane bezpośrednio ze stwierdzonymi schorzeniami, m.in. Neo-

Angin, Omega Cardio + Czosnek, Omega Forte 3 opakowania, Espumisan 3 opakowania, Rutinaceacomplete w tabletkach 2 opakowania, magnez w tabletkach 2 opakowania, wapno w tabletkach 2 opakowania, Ranigast 3 opakowania, ale również szereg medykamentów bezpośrednio związanych z nabytymi chorobami takich jak paski One touchselect 6 opakowań czy Osmal w kapsułkach 3 opakowania. Wskazał również, iż jego dochód na osobę w rodzinie wynosi 1571, 26 zł.

Dokumentem z dnia 10 grudnia 2013 r. dyrektor Zespołu Szkół, odmówił wnioskodawcy przyznania zapomogi losowej w związku z długotrwałą chorobą, wskazując jako uzasadnienie podjętej decyzji, iż [REDAKTOWANO] zaproponowano złożenie stosownego wniosku do Starostwa, w celu otrzymania zapomogi zdrowotnej.

W dniu 20 grudnia 2013 r. wpłynęła do dyrektora placówki skarga [REDAKTOWANO] na powyższą decyzję. W uzasadnieniu skargi skarżący podniósł, iż niezrozumiałym dla niego jest, dlaczego dyrektor placówki postąpił wbrew Regulaminowi, jak również, iż placówka od lat wypłaca chorym nauczycielom stosowne zapomogi z Funduszu.

W piśmie z dnia 31 grudnia 2013 r. dyrektor placówki odpowiedział na powyższą skargę, podtrzymując decyzję o odmowie przyznania świadczenia. Tak samo jak w dwóch poprzednich sprawach, dyrektor wskazał, iż świadczenia z Funduszu nie są świadczeniami „należnymi” a następnie przytoczył ustawową definicję działalności socjalnej. Dyrektor stwierdził, iż mając na uwadze treść definicji ustawowej działalności socjalnej a także stan środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym Funduszu, odmówiono wypłaty stosownej zapomogi. Dyrektor pouczył skarżącego o możliwości złożenia do Starostwa stosownego wniosku o przyznania zapomogi zdrowotnej.

Pismem z dnia 22 stycznia 2014 r. (ZS.052.79.2014.AN) adresowanym do Naczelnika Wydziału Edukacji i Kultury, dyrektor placówki odpowiedział na zapytanie złożone przez radnego powiatu polickiego – [REDAKTOWANO], który zażądał wskazania podstawy prawnej udzielenia odmowy przyznania świadczenia wnioskodawcy, podstawy merytorycznej udzielenia odmowy a także sposobu udzielenia informacji oraz potraktowania [REDAKTOWANO] przez dyrektora placówki. W piśmie tym dyrektor nie odniósł się w zasadzie do treści przedstawionych przez radnego zagadnień, wskazał jedynie, iż [REDAKTOWANO] został pisemnie poinformowany o odmowie udzielenia pomocy finansowej wraz z uzasadnieniem a także o przysługującym mu prawie, możliwościach oraz formie uzyskania

świadczenia z funduszu na pomoc zdrowotną dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej.

W sprawie należało zważyć, co następuje:

Zgodnie § 16 ust. 1 pkt 3 Regulaminu, bezzwrotna pomoc materialno-rzeczowa lub finansowa tj. zapomogi, przyznawana jest w związku z długotrwałą chorobą. Jak stanowi § 16 ust. 3 Regulaminu, osoba ubiegająca się o pomoc w przypadku długotrwałej choroby, obowiązana jest przedstawić zaświadczenie lekarza specjalisty bądź lekarza rodzinnego o przewlekłej chorobie lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności oraz faktury za zakupione leki. Zgodnie z § 16 ust. 5, osobie której dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 1500 zł, przysługuje dofinansowanie w wysokości 50 % kosztów poniesionych na zakup leków, jednak nie więcej niż 50 % kwoty bazowej. Kwotą bazową stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia w danym roku. Dofinansowanie z tego tytułu przysługuje raz na kwartał.

Jak ustalono, [REDAKTOWANE] ostatni raz otrzymał zapomogę losową w związku z długotrwałą chorobą 27 września 2013 r. zaś poprzednio 26 marca 2013 r., posiadał on również odpowiednie zaświadczenie lekarskie oraz faktury za wykupione leki, a zatem w myśl wskazanych powyżej przepisów, miał on prawo do ubiegania się o zapomogę. Podobnie jak w poprzednich sprawach, wskazać należy, iż taka redakcja przepisów Regulaminu wyłącza uznaniowość dyrektora placówki, co do możliwości odmowy przyznania tego rodzaju zapomogi. Dalsza argumentacja w niniejszej sprawie jest identyczna, jak w dwóch poprzednich sprawach. A zatem decyzja dyrektora o odmowie przyznania środków, okazała się nieprawidłowa.

Na marginesie należy jednak zauważyć, iż [REDAKTOWANE] składa w zasadzie co kwartał od ponad 2 lat, wnioski o przyznanie mu zapomogi z tytułu długotrwałej choroby (na leki), przedstawiając faktury na kwoty powyżej 1000 zł z czego bardzo często wiele z wykupionych medykamentów nie ma nic wspólnego z nabytymi przez niego schorzeniami, o których mowa w załączanych zaświadczeniach lekarskich (tak jak w tej sprawie). Często większość z tych środków, nie można w ogóle uznać za leki. Co więcej, są to tak duże ilości (często o cenach jednostkowych nieprzekraczających 20-30 zł), iż wydaje się, że niemożliwe jest, aby zostały spożyte przez jedną osobę w ciągu jednego kwartału. Nie mniej jednak brak jest w regulaminie przepisów, które mogłyby jakkolwiek oddziaływać na ten stan rzeczy.

W związku ze sprawą [REDAKTOWANO] należy rozważyć możliwość wprowadzenia ograniczenia korzystania z zapomogi z tytułu długotrwałej choroby np. poprzez wskazanie, iż zapomoga ta przysługuje jedynie raz w roku, względnie wskazanie, iż refundowany jest zakup jedynie leków, wskazanych przez lekarza w odpowiednim zaświadczeniu.

Wskazać jeszcze należy, iż w dniu 25 lutego 2014 r. wpłynęło do Zespołu Szkół pismo Zarządu Powiatu Polickiego z dnia 20 lutego 2014 r. (EK.4323.12.2014.MS) w którym wskazano, iż w procedurze przyznawania środków występują nieprawidłowości w odniesieniu do § 6 i 7 Regulaminu, jak również wskazano, iż w § 16 ust. 4 i 5 Regulaminu są niespójne i wzajemnie się wykluczają.

Zarzuty podniesione przez Zarząd okazały się w częściowo trafne, aczkolwiek ich ogólność i brak jakiegokolwiek uzasadnienia powoduje, iż trudno odnieść się szczegółowo do wskazanych tam twierdzeń.

Istotnie § 6 i 7 Regulaminu zawierają pewne uchybienia, do których należy zaliczyć brak wskazania w trybie tworzenia planu funduszu udziału związków zawodowych (§ 6) oraz brak jednoznacznego wskazania czy Komisja Socjalna wybierana jest przez dyrektora czy ogół pracowników (§7). Jeśli chodzi o zarzuty dotyczące § 16 ust. 4 i 5 Regulaminu, to są to zarzuty nietrafne, albowiem przepisy tych ustępów odnoszą się do innych rodzajów świadczeń i w zasadzie nie są one w żaden sposób powiązane a przez to nie mogą być sprzeczne, czy niespójne ze sobą.

3.3.3 Komisja Socjalna i jej współpraca z administratorem funduszu.

Obecna Komisja Socjalna została powołana zarządzeniem dyrektora z dnia 24 czerwca 2013 r. w sprawie powołania Komisji Socjalnej. W skład Komisji weszli:

- przedstawiciel związków zawodowych ZNP [REDAKTOWANO]
- przedstawiciel Związku Zawodowego „Solidarność” [REDAKTOWANO]
- przedstawiciele Rady Pedagogicznej: [REDAKTOWANO], [REDAKTOWANO], [REDAKTOWANO], [REDAKTOWANO]
- przedstawiciele administracji i obsługi: [REDAKTOWANO], [REDAKTOWANO]
- przedstawiciel emerytów i rencistów [REDAKTOWANO]

Z udziału w Komisji zrezygnowały:

- [REDACTED] - w piśmie z dnia 8 października 2013r. dotyczącym rezygnacji z członkostwa, [REDACTED] wskazała, iż regulamin po zmianach z czerwca 2013 r. zawiera w sobie wiele sprzecznych norm prawnych i brak jest możliwości naliczania niektórych świadczeń.
- [REDACTED] – w piśmie z dnia 4 października 2013 r. dotyczącym rezygnacji z członkostwa, [REDACTED] wskazała, iż nowy regulamin posiada wiele sprzecznych paragrafów i stosując się do niego łamany jest regulamin w postaci przed zmianami. Wskazała nadto, iż debaty Komisji Socjalnej, co do podziału środków skończyły się fiaskiem.
- [REDACTED] – w piśmie z dnia 31 października 2013 r. dotyczącym rezygnacji z członkostwa, nie wskazała uzasadnienia swojej decyzji.

Na okoliczności związane z działaniem Komisji Socjalnej, jak również jej współpracy z dyrektorem Zespołu Szkół, odebrano wyjaśnienia od dwóch członków Komisji, jak również od dyrektora.

Według wyjaśnień członków Komisji, nie było żadnych skarg związanych z działaniem Funduszu. Członkowie Komisji zapytani o skargi złożone w grudniu 2013 r. przez [REDACTED], [REDACTED] i [REDACTED], odpowiedzieli, iż wiadomo jest im jedynie o sprawie [REDACTED]. Członkowie Komisji nie wiedzą, dlaczego dyrektor placówki postanowił o nieprzyznaniu świadczenia [REDACTED]. Stwierdzili, iż w grudniu 2013 r. dyrektor placówki zaniechał zwołania Komisji przy przyznawaniu świadczeń i postanowił, że sam rozpatrzy wszystkie wnioski i podejmie decyzje. W ocenie członków Komisji takie działanie było nieprawidłowe, wskazali oni, iż dyrektor uzasadnił swoją decyzję w ten sposób, iż chce osobiście przyjrzeć się bliżej poszczególnym wnioskowi i działalności Funduszu. Członek Komisji przyznał, że przed podjęciem w grudniu 2013 r. decyzji o wypłacie środków, dyrektor polecił mu i byłemu członkowi Komisji [REDACTED] sporządzić zestawienie osób i świadczeń stosownie do złożonych wniosków. Członkowie Komisji zapytani o złożone rezygnacje z członkostwa w Komisji przez [REDACTED], [REDACTED] i [REDACTED] stwierdzili, iż Komisja na pierwszym posiedzeniu po wyborach, nie mogła w wielu kwestiach dojść do porozumienia a nadto, że osoby te nie były zadowolone z Regulaminu Funduszu i uważały, że jest on główną przyczyną nieporozumień. Członkowie Komisji wyjaśnili, że poinformowali o tych faktach dyrektora placówki, który podjął się opracowania stosownych zmian, które jednak do tej pory nie weszły w życie.

Odebrano wyjaśnienia od dyrektora. W ocenie dyrektora, Fundusz funkcjonuje co do zasady prawidłowo, jednakże należy wprowadzić stosowne zmiany w jego Regulaminie.

Dyrektor podał, iż poprzedni dyrektor Zespołu Szkół w marcu 2013 r. opracował nowy Regulamin przy pomocy kancelarii prawnej, jednakże funkcjonujące w placówce związki zawodowe nie wyraziły zgody na jego wprowadzenie. Obecny dyrektor wskazał, iż związki zawodowe przedstawiły mu w listopadzie 2013 r. propozycję zmian do obowiązującego w placówce Regulaminu, jednakże w jego ocenie Regulamin mimo zaproponowanych zmian, dalej zawierałby błędy. W związku z tym dyrektor sam stworzył nowy Regulamin, jednakże związki zawodowe nie wyraziły zgody na jego wprowadzenie, nie podając przy tym żadnego merytorycznego uzasadnienia. W tym stanie rzeczy dyrektor postanowił nanieść kolejne poprawki na funkcjonujący w placówce Regulamin poza poprawkami, które otrzymał od związków w listopadzie 2013 r. i tak sporządzony projekt przesłał do ZNP w celu konsultacji. ZNP wprowadził kolejne zmiany, które dyrektor przesłał do związku zawodowego Solidarność w celu uzgodnienia. Do dnia odebrania wyjaśnień, tj. 27.02.2014 r. dyrektor nie uzyskał jednak od Solidarności stosownej odpowiedzi.

Jak wyjaśnił dyrektor, nie zna on żadnych innych przyczyn rezygnacji członków Komisji, poza wskazanymi w złożonych przez nich pismach. Dyrektor wskazał także, iż Komisja Socjalna jest zbyt liczna, stwierdził nadto, że ma obiekcje, co do sprawności działania Komisji a także, iż w jego ocenie Funduszem powinien rządzić pracodawca, zaś rola Komisji nie powinna być znacząca. Jak wyjaśnił, wnioski o środki z Funduszu nie powinny być kierowane do Komisji tylko do dyrektora, bo to on rządzi Funduszem. Odnośnie skarg na działanie Funduszu, dyrektor stwierdził, iż każda z odmów udzielenia świadczenia zawierała stosowne uzasadnienie a nadto, iż dofinansowanie z Funduszu ma charakter uznaniowy a nie obligatoryjny. Dyrektor nie potrafił wyjaśnić dlaczego przyznając środki w grudniu 2013 r. nie zwołał Komisji Socjalnej.

W ocenie dyrektora, działanie Funduszu dotknięte jest kilkoma nieprawidłowościami, jako przykład dyrektor wymienił możliwość wglądu do dokumentacji Funduszu przez wszystkich pracowników w bibliotece szkolnej, obligatoryjne przyznawanie zapomóg z tytułu śmierci, przepis § 23 Regulaminu (kolejność przyznawania świadczeń), brak możliwości sprawdzenia na co pracownik wykorzystał środki z pożyczki mieszkaniowej, brak możliwości sprawdzenia czy dochody pracownika są zgodne z jego oświadczeniem, brak określenia

w Regulaminie przypadków uprawniających do bezzwrotnej pomocy rzeczowej, brak wskazania w Regulaminie jako osoby uprawnione członków rodzin pracowników.

Ocena:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż podjęte przez dyrektora placówki w grudniu 2013 r. działania dotyczące podziału i wypłaty środków z Funduszu bez udziału Komisji, były sprzeczne z Regulaminem Funduszu. Brak udziału Komisji pociąga za sobą nie tylko przekroczenie przepisów Regulaminu, ale również ustawy o związkach zawodowych, albowiem podział środków odbył się bez udziału zasiadających w Komisji członków związku.

W dalszej kolejności stwierdzić należy, że przechowywanie dokumentacji Funduszu w bibliotece szkolnej i udostępnienie jej wszystkim pracownikom, jest działaniem naruszającym przepisy ustawy o ochronie danych osobowych i to w wielu przypadkach danych najbardziej chronionych tzw. wrażliwych (np. stan zdrowia). Niezrozumiałe jest tu zatem wyczekiwanie przez dyrektora na zmianę regulaminu Funduszu, w celu naprawienia tej sytuacji, gdyż miejsce przechowywania tej dokumentacji może być uregulowane także poza Regulaminem Funduszu. Dyrektor jako administrator danych osobowych, powinien natychmiast podjąć czynności niezbędne do ochrony tych danych, poprzez przede wszystkim zabezpieczenie dokumentacji Funduszu i złożenie jej w miejscu dostępnym tylko dla uprawnionych pracowników, o czym został pouczony.

Jako prawidłowe należy określić postępowanie dyrektora, jeśli chodzi o procedurę zmiany Regulaminu tj. przede wszystkim w zakresie, w jakim dba on o uzgadnianie tych zmian, z funkcjonującymi w placówce związkami zawodowymi.

Jeśli chodzi o współpracę dyrektora z Komisją, to trudno dać wiarę wyjaśnieniom zarówno dyrektora jak i Komisji, co do tego, iż współpraca ta układa się poprawnie. Świadczy o tym przede wszystkim sytuacja z grudnia 2013 r., kiedy dyrektor zaniechał zwołania Komisji. Również sytuację, w której listę podziału środków tworzy były członek Komisji, bez udziału tej Komisji, należy odczytać jako wyraźny znak niskiej oceny Komisji przez dyrektora.

Odnosnie nowej Komisji tj. wybranej w czerwcu 2013 r. przeprowadzono również konsultacje w księgowości, gdzie główna księgowa oświadczyła, iż sporządzane przez tą Komisję protokoły, zawierały szereg błędów, które wymagały poprawy przez dział księgowości. W ocenie głównej księgowej, skład i zasady pracy Komisji nie predysponują jej do sprawnego działania.

Niezależnie jednak od niedoskonałości wybranej Komisji wskazać należy, iż to dyrektor placówki jest odpowiedzialny wg. ustawy o Funduszu za administrowanie Funduszem i w tej sytuacji, szczególnie mając na uwadze rezygnację części członków, powinien podjąć kroki umożliwiające uzupełnienie składu Komisji przez odpowiednie osoby, szczególnie, że od rezygnacji tych minęły już ponad 4 miesiące. Wydaje się, że przy tak dużej jednostce, w skład Komisji powinna wchodzić osoba z działu księgowości, szczególnie, że jak wynika z konsultacji przeprowadzonej w tym dziale, osoby tam zatrudnione świetnie orientują się w przepisach dotyczących działania Funduszu. Należy również poczynić zmiany w Regulaminie dotyczące powoływania i trybu działania Komisji, szczególnie mając na uwadze ilość jej członków, która wymaga ograniczenia. Niezbędne pozostaje także wprowadzenie odpowiednich przepisów regulujących procedurę pracy Komisji (por. pkt 1.1.7).

3.3.4 Współpraca administratora funduszu ze związkami zawodowymi.

W placówce funkcjonują dwa związki zawodowe tj. ZNP i Solidarność. Według oświadczenia dyrektora placówki, jego współpraca ze związkami zawodowymi odnośnie Funduszu jest bardzo dobra. W chwili obecnej, o czym była już mowa powyżej, dyrektor czeka na zatwierdzenie zaproponowanych przez siebie poprawek do Regulaminu przez Solidarność. W tym miejscu wskazać jednak należy, iż po przeanalizowaniu poprawek naniesionych uprzednio przez ZNP jak i po rozmowie z nowo wybranym przedstawicielem związku zawodowego Solidarność, projekt zmian w regulaminie nie może się ostać, ze względu na treść zaproponowanych przez ZNP progów dopłat. W tej sytuacji zgodnie z ustawą o związkach zawodowych, jeżeli związek zawodowy Solidarność zakwestionuje naniesione przez dyrektora i ZNP poprawki, co wydaje się w zasadzie pewne, dyrektor samodzielnie będzie mógł wprowadzić zmiany do Regulaminu Funduszu. Wydaje się, że w tej sytuacji najlepszym rozwiązaniem będzie akceptacja wszystkich poprawek wskazanych przez ZNP, gdyż są one zasadne, poza wskazaną powyżej propozycją ustalenia progów dopłat. Odnośnie ustalenia progów dopłat, należałoby wprowadzić np. zgodnie z pomysłem dyrektora, cztery progi wysokości dopłat i odpowiednią kwotę dla każdego z tych progów.

Według wyjaśnień członka związku zawodowego Solidarność, współpraca dyrektora ze związkiem zawodowym nie układa się dobrze, jednakże dotyczy to spraw niezwiązanych

z Funduszem. Odnośnie Funduszu, członek ten nie miał w zasadzie zastrzeżeń jeśli chodzi o współpracę.

Wskazać również należy, iż żaden z członków Komisji nie miał formalnego umocowania do wykonywania uprawnień organizacji związkowej w ramach Funduszu.

3.2.2 Plan kont i ewidencja

Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.2013.289 j.t.) przewiduje do ewidencji operacji dotyczących zakładowego funduszu świadczeń socjalnych następujące konta:

- konto 135 - Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia – w zakresie środków na wyodrębnionym rachunku bankowym;
- konto 851 - Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

Ponadto w zależności od charakteru poszczególnych transakcji i rodzaju świadczeń może zachodzić potrzeba ewidencji na następujących kontach:

- 201 - Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami – w zakresie zakupionych usług i towarów;
- 225 - Rozrachunki z budżetami – w zakresie podatku potrąconego od wypłacanych świadczeń;
- 234 - Pozostałe rozrachunki z pracownikami – w zakresie rozrachunków z pracownikami z tytułu wypłacanych świadczeń i udzielonych pożyczek;
- 240 - Pozostałe rozrachunki – w zakresie pozostałych rozrachunków, w tym rozrachunków z osobami uprawnionymi do świadczeń socjalnych, ale nie będących pracownikami np. emerytów i rencistów;
- 101 – Kasa – w zakresie wypłat gotówkowych;
- 141 - Środki pieniężne w drodze – w zakresie środków pobranych z rachunku do kasy na wypłatę świadczeń lub odprowadzanych z kasy wpłat na rachunek bankowy.

W trakcie kontroli ustalono, że w Zespole Szkół ewidencja dotycząca ZFŚS prowadzona jest w wyodrębnionej jednostce ewidencyjnej. W planie kont prawidłowo wyodrębniono konto 135 i 851. Ewidencję prowadzono bez dodatkowej analityki.

W przyszłości zaleca się więc, dla większej kontroli i łatwości sporządzania sprawozdania z realizacji planu funduszu wprowadzić odpowiednią analitykę do konta 851, co dodatkowo będzie zgodne z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości (...). Rozporządzenie bowiem wskazuje, że ewidencja szczegółowa do konta 851 powinna pozwolić na wyodrębnienie:

- 1) stanu zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, z podziałem według źródeł zwiększeń i kierunków zmniejszeń;
- 2) wysokości poniesionych kosztów i wysokości uzyskanych przychodów przez poszczególne rodzaje działalności socjalnej.

Zestawienie sald wszystkich kont dotyczących Funduszu przedstawia się następująco:

	2012 r.		2013 r.	
	saldo WN	saldo MA	saldo WN	saldo MA
135 - Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia	9 484,75		44 279,86	
231 - Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		500,00		
234 - Pozostałe rozrachunki z pracownikami	119 008,70		120 446,80	
240 - Pozostałe rozrachunki	7 931,00		2 427,00	
851 - Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych		135 924,45		167 173,66
razem	136 424,45	136 424,45	167 153,66	167 173,66

Z zestawienia wynika, że na koniec 2012 i 2013 r. konta bilansują się – suma sald WN jest równa sumie sald MA.

Ewidencja w księgach rachunkowych odbywa się na podstawie dowodów źródłowych takich jak wyciąg bankowy, raport kasowy, listy płac, przy czym w tym ostatnim przypadku zapisu dokonuje się na podstawie zestawienia zbiorczego za dany miesiąc wygenerowanego z programu płacowego. Przyjęty sposób ewidencji na podstawie dokumentu zbiorczego winien być uregulowany w Polityce rachunkowości lub podobnym zarządzeniu wewnętrznym.

Na podstawie wybranych dowodów księgowych z 2013 r.: PK 1/01, PK1/01, PK 1/03, PK 1/04, PK 1/07, PK 2/07, RK 1/02, RK 2/03, RK 4/04, WB 1/01, WB 2/01, WB 17/03, WB 18/03, WB 22/04, WB 29/04, WB 50/07, WB95/12 ustalono co następuje:

- wszelkie uznania i obciążenia na rachunku bankowym funduszu ewidencjonowano prawidłowo na koncie 135;
- świadczenia socjalne przyznane pracownikom błędnie ewidencjonowano na kontach 231 zamiast 234;
- świadczenia wypłacane emerytowanym pracownikom błędnie ewidencjonowano na kontach 231 zamiast 240;
- prawidłowo ewidencjonowano poprzez konto 240 pożyczki udzielone emerytowanym pracownikom, a przez konto 234 pożyczki udzielone pracownikom.

Na podstawie przedstawionych podczas kontroli protokołów komisji socjalnej ustalono, że przyznano następujące świadczenia socjalne:

dokument	pożyczki	zapomogi pracowników i emerytów	świadczenie urlopowe dla nauczycieli	świadczenia dla pracowników	świadczenia dla emerytów	wypoczynek dzieci	razem
protokół z 20/03/2012	37 500,00	5 361,89					42 861,89
protokół z 26/06/2012	20 000,00	7 740,52	88 319,34	73 000,00	20 600,00	1 651,86	211 311,72
protokół z 09/10/2012	10 000,00	6 580,78					16 580,78
protokół z 11/12/2012	64 500,00	4 678,93		48 060,00	16 660,00		133 898,93
razem	132 000,00	24 362,12	88 319,34	121 060,00	37 260,00	1 651,86	404 653,32

w tym:

* kwotę świadczenia ustalono na podstawie listy płac, bowiem protokole brak kwoty przyznanych świadczeń (kwota brutto listy wypłat minus inne świadczenia w kwotach przyznanych w protokole)

świadczenia	272 653,32
pożyczki	132 000,00
razem	404 653,32

dokument	pożyczki	zapomogi pracowników i emerytów	świadczenia urlopowe dla nauczycieli	świadczenia dla pracowników	świadczenia dla emerytów	wypoczynek dzieci	razem
protokół z 26/03/2013	104 000,00	6 197,75					110 197,75
protokół z 03/07/2013		7 697,00	91 100,46*	105 455,13	28 223,47	4 708,55	237 184,61
protokół z 27/08/2013**		-7 697,00				-4 708,55	-12 405,55
		8 725,70				6 563,59	15 289,29
protokół z 27/09/2013		704,26					704,26
pismo z 10/12/2013		4 903,75		61 600,00	18 000,00		84 503,75
razem	104 000,00	20 531,46	91 100,46	167 055,13	46 223,47	6 563,59	435 474,11

w tym:

* kwotę świadczenia ustalono na podstawie listy płac, bowiem protokole brak kwoty przyznanych świadczeń (kwota brutto listy wypłat minus inne świadczenia w kwotach przyznanych w protokole)

** korekta świadczeń przyznanych na poprzednim spotkaniu komisji socjalnej (zapomóg losowych, zapomogi z tytułu śmierci, zapomogi doraźne)

świadczenia	331 474,11
pożyczki	104 000,00
razem	435 474,11

W związku z tym, że nie przedstawiono kontrolującym imiennej listy przyznanych świadczeń urlopowych należnych nauczycielom na podstawie przepisów Karty Nauczyciela, kwotę tego świadczenia ustalono na podstawie listy płac, przy uwzględnieniu innych przyznanych świadczeń. Zwraca się w tym miejscu uwagę, że lista imienna winna być dołączona do protokołu z komisji socjalnej, bowiem zapis umieszczony w protokole „Świadczenia urlopowe dla pracowników pedagogicznych” zostaną wypłacone zgodnie z Ustawą Karta Nauczyciela” nie wskazuje, ile tych świadczeń udzielono, jaką kwotę na świadczenie przewidziano, kto jest odpowiedzialny za naliczenie i sprawdzenie poprawności przyznanych kwot itd.

Na podstawie obrotów zaewidencjonowanych na koncie 851 ustalono, że stan funduszu uległ zwiększeniu i zmniejszeniu z następujących tytułów:

konto 851 z 2012 r.	wpłaty	wypłaty	per saldo
BO		70 894,20	
odpis		356 302,00	
odsetki bankowe		9,04	
błędne wpływy/wypływy	200,00	200,00	0,00
odsetki od pożyczek		4 216,00	
świadczenia	272 696,79		
zakupy - imprezy	22 800,00		
razem	295 696,79	431 621,24	
BZ		135 924,45	

konto 851 z 2013 r.	wpłaty	wypłaty	per saldo
BO		135 924,45	
odpis	3 794,00	356 300,00	
odsetki bankowe		6,54	
błędne wpływy/wypływy			0,00
odsetki od pożyczek		13 522,00	
świadczenia	330 820,75		
zakupy - imprezy	3 964,58		
razem	338 579,33	505 752,99	
BZ		167 173,66	

Jak wynika z ww. zestawień oraz dokumentów księgowych:

- fundusz został zwiększony z tytułu odpisu na ZFŚS, z tytułu kapitalizacji odsetek bankowych oraz przypisanych odsetek od udzielonych pożyczek;
- łączna kwota przypisów na koncie 851 dotyczących świadczeń socjalnych tj. zapomogi, „wczasy pod gruszą”, świadczenia urlopowe itd. jest zgodna ze świadczeniami wypłaconymi w danym roku lub w roku następnym- wszystkie przypisane świadczenia zostały wypłacone;
- nie ma jednak zgodności przypisu dokonanego na koncie 851 (naliczone przez dział płacowy świadczenia) z sumą świadczeń wynikającą z przedstawionych kontrolującym protokołów - w 2012 r. różnica wynosi 43,47 i wynika z nadpłaconego świadczenia dla

██████████ z tytułu dofinansowania wypoczynku zorganizowanego dziecka (przyznane wg protokołu z 26/06/2012 r. 521,64, naliczone w LP 114/2012 565,11), w 2013 r. różnica wyniosła 653,36 zł, na co składa się nadpłata świadczenia dla ██████████ z tytułu dofinansowania wypoczynku zorganizowanego we własnym zakresie o 3,00 zł (LP 131/2013) oraz brak wypłaty w kwocie 656,36 w kwocie świadczeń dla emerytów przyznanych w protokole z 03/07/2013 r. (kwota dotyczy prawdopodobnie ██████████ któremu przyznano świadczenie, jednak w treści protokołu umieszczono adnotacje o konieczności uzupełnienia dokumentacji – zapis jest niekonkretny i mylący, i może świadczyć, że przyznano świadczenie bez kompletu dokumentów, poza tym, skoro przyznano to nie ma powodu niewypłacenia świadczenia, - w przyszłości zaleca się unikać takich zapisów i sytuacji);

- w jednym przypadku świadczenie urlopowe nauczyciela ██████████, poz. 71 w LP 132/2013) zaniżono o 0,03 względem kwoty należnej wynikającej z odpowiednich przepisów;
- fundusz obciążono kosztami organizacji imprez dla pracowników i emerytów, przy czym udział w imprezie został rozliczony podatkowo – w żadnym protokole komisji socjalnej nie ma mowy o zakupach i organizacji imprez – w regulaminie funduszu należałoby ponadto określić zasady dofinansowywania tego rodzaju działalności, pamiętając, że co do zasady typowe imprezy integracyjne nie powinny być finansowane ze środków ZFŚS;
- niewłaściwie w 2012 r. błędny przelew i jego rozliczenie ujęto na koncie 851, zamiast na koncie 245-kwoty do wyjaśnienia.

Saldo konta 135 jest zgodne ze stanem na rachunku bankowym. W ciągu roku dokonano następujących wpłat i wypłat:

konto 135 z 2012 r.	wpłaty	wypłaty	per saldo
BO	11 606,60		
odpis	356 302,00		
odsetki bankowe	9,04		
splata pożyczek	84 458,90	200,00	84 258,90
błędne wpływy/wypływy	200,00	200,00	0,00
zapłata zobowiązań z 2011 r.		15 695,00	
<i>w tym:</i>			
<i>podatek od 2011</i>		15 121,00	
<i>świadczenia z 2011</i>		574,00	
wypłacone świadczenia		272 196,79	
zakup - imprezy		22 800,00	
wypłacone pożyczki		132 000,00	
razem	452 576,54	443 091,79	
BZ	9 484,75		

konto 135 z 2013 r.	wpłaty	wypłaty	per saldo
BO	9 484,75		
odpis	356 300,00	3 794,00	
odsetki bankowe	6,54		
splata pożyczek	121 567,90		121 567,90
błędne wpływy/wypływy	33,00	33,00	0,00
zapłata zobowiązań z 2012 r.		500,00	
<i>w tym:</i>			
świadczenia z 2012		500,00	
wypłacone świadczenia	5 083,02	335 903,77	-330 820,75
zakup - imprezy		3 964,58	
wypłacone pożyczki		104 000,00	
razem	492 475,21	448 195,35	
BZ	44 279,86		

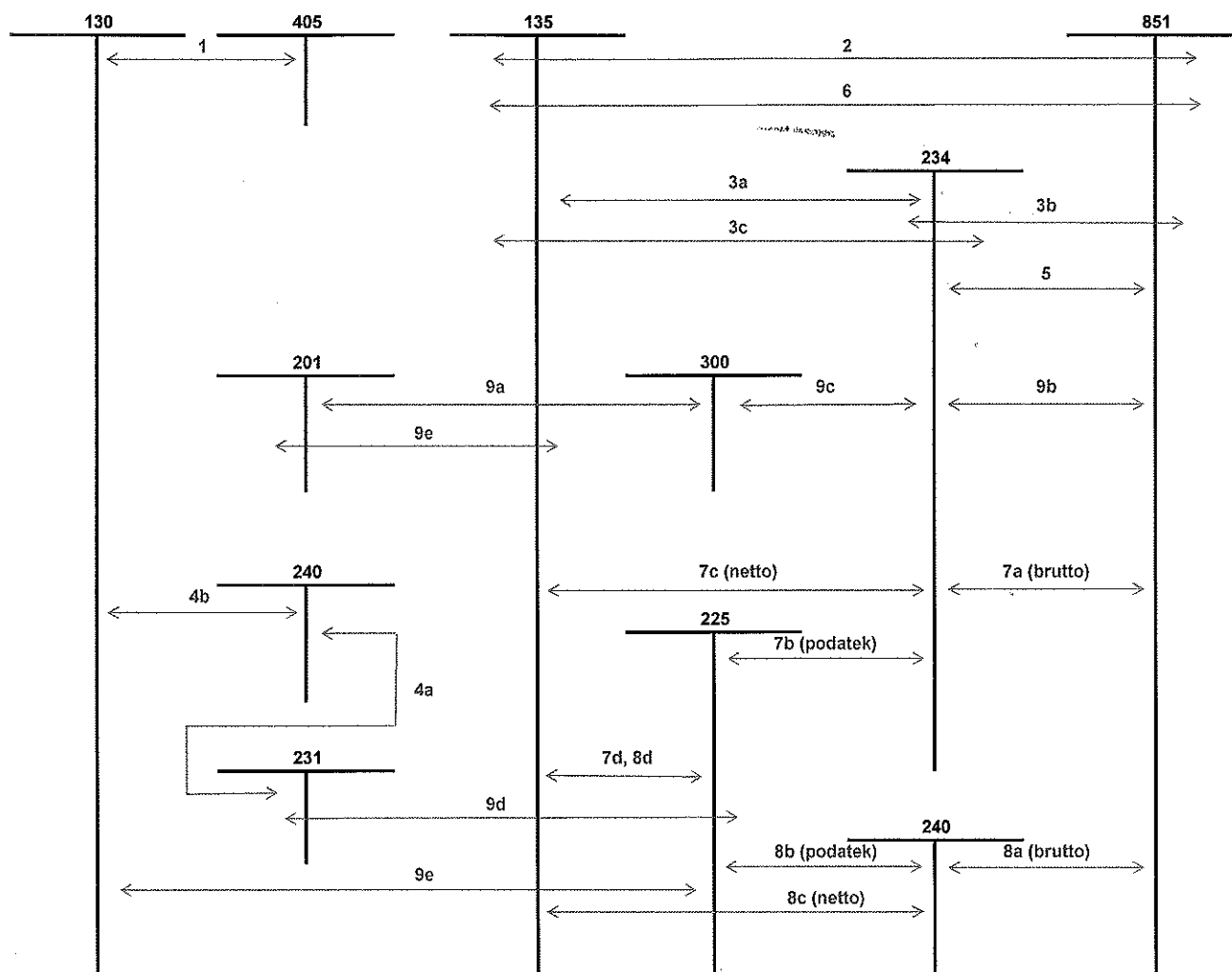
Na podstawie obrotów na rachunku bankowym i dokumentów księgowych stwierdza się, że:

- w danym roku wypłacano świadczenia i podatki za rok poprzedni, w kwotach wynikających z sald rozrachunkowych na początek roku;
- ze środków funduszu wypłacono większość naliczonych w danym roku świadczeń socjalnych – pojedyncze, nie wypłacone przechodziły jako zobowiązania na rok następny;
- w przypadku zakupu towarów i usług na imprezy integracyjne zapłata następowała w formie gotówkowej;
- wszystkie przypisane świadczenia tj. zapomogi, świadczenia urlopowe, „wczasy pod gruszą” itd. zostały wypłacone w formie przelewów na indywidualne rachunki bankowe lub w formie gotówkowej oraz jako zaliczki na podatek dochodowy i potrącenie na rzecz zajęcia komorniczego;
- nie wystąpiły opłaty bankowe i prowizje, które obciążałyby fundusz;
- wszystkie błędne płatności zostały rozliczone w danym roku;
- nieprawidłowo w 2012 r. (PK 3/07 i PK 2/12) z naliczonych świadczeń socjalnych potrącono składki na ubezpieczenia zdrowotne, odpowiednio w kwotach 12,22 i 0,46.

GLÓWNY SPECJALISTA

mgr Katarzyna Wójcickiewicz

Schemat przykładowych księgowości operacji związanych z funkcjonowaniem ZFŚS

operacje:

- 1 - przekazanie środków z budżetu na rachunek ZFŚS z tytułu odpisu (wyciąg bankowy)
- 2 - wpływ środków finansowych na wyodrębniony rachunek z tytułu odpisu na ZFŚS (wyciąg bankowy)
- 3 - pożyczki z ZFŚS:
 - 3a - wypłata pożyczki pracownikowi (wyciąg bankowy)
 - 3b - przypis naliczonych odsetek od udzielonej pożyczki z ZFŚS (polecenie księgowania)
 - 3c - wpłata na rachunek ZFŚS z tytułu spłaty raty pożyczki
- 4 - potrącenie (za zgodą pracownika) raty pożyczki z wynagrodzenia:
 - 4a - potrącenie w liście wynagrodzeń (lista wypłat)
 - 4b - przekazanie środków z tytułu rat pożyczki z rachunku podstawowego na rachunek ZFŚS (wyciąg bankowy)
- 5 - umorzenie pożyczki udzielonej z ZFŚS (polecenie księgowania)
- 6 - odsetki bankowe naliczonej od środków zgromadzonych na rachunku bankowym ZFŚS (wyciąg bankowy)
- 7 - przyznanie pracownikowi świadczenia pieniężnego z ZFŚS:
 - 7a - naliczenie świadczenia (lista wypłaty)
 - 7b - potrącenie z świadczenia ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy (listy wypłat)
 - 7c - wypłata świadczenia po potrąceniu ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy (wyciąg bankowy)
 - 7d - odprowadzenie do urzędu skarbowego zaliczki na podatek dochodowy od wypłaconego świadczenia pieniężnego (wyciąg bankowy)
- 8 - przyznanie świadczenia pieniężnego z ZFŚS emerytom i rencistom objętych opieką socjalną
 - 8a - naliczenie świadczenia (lista wypłaty)
 - 8b - potrącenie ze świadczenia ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy (listy wypłat)
 - 8c - wypłata świadczenia po potrąceniu ewentualnej zaliczki na podatek dochodowy
 - 8d - odprowadzenie do urzędu skarbowego zaliczki na podatek dochodowy od wypłaconego świadczenia pieniężnego
- 9 - zakup towarów i wypłata świadczeń rzeczowych:
 - 9a - zakup towarów (faktura zakupu)
 - 9b - przyznanie pracownikom świadczenia rzeczowego (lista)
 - 9c - wydanie świadczeń rzeczowych pracownikom (lista)
 - 9d - obciążenie zaliczką na podatek dochodowy wynagrodzenia pracownika (lista)
 - 9e - zapłata do urzędu skarbowego podatku potrąconego z wynagrodzeń za świadczenia rzeczowe (wyciąg bankowy)
 - 9f - zapłata kontrahentowi za towary (wyciąg bankowy)